

**ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ
„ДР МИЛАН ЈОВАНОВИЋ БАТУТ”**

ЦЕНТАР ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ И КОНТРОЛУ БОЛЕСТИ

ИЗВЕШТАЈ

**О ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА У 2010. ГОДИНИ НА
ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

БЕОГРАД, мај, 2011.

ИЗВЕШТАЈ САЧИНИЛЕ:

Др Јелена Обреновић

Др Горанка Лончаревић

Прим. др Драгана Димитријевић

Др Бојана Гргић

Прим. др сц. мед. Верица Илић-Влатковић

Др Данијела Симић

Мр сц. мед. Милена Каназир

Мс Кристина Секе, дипл. инж.

Тања Мутавцић, инж. статистике

Лектура и коректура: мр Тамара Груден

Извори података:

Извештаји о кретању заразних болести окружних института/завода за јавно здравље у 2010. години.

Извештај о заразним болестима у 2009. години на територији Републике Србије, Институт за јавно здравље Србије.

САДРЖАЈ:

ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У 2010. ГОДИНИ.....	4
РЕСПИРАТОРНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	10
ЦРЕВНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	17
ЗООНОЗЕ	26
ВЕКТОРСКЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	32
ПАРАЗИТАРНЕ БОЛЕСТИ	34
ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ ПРЕНОСЕ ПОЛНИМ ПУТЕМ	35
ВИРУСНИ ХЕПАТИТИСИ	46
ОСТАЛЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	51
ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У 2010. ГОДИНИ	53
П Р И Л О Г	67

ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У 2010. ГОДИНИ

Извештај о кретању заразних болести у Републици Србији у 2010. години урађен је према подацима из годишњих извештаја 22 института/завода за јавно здравље у Србији, који су надлежни на територији 25 округа, а на основу закона о Заштити становништва од заразних болести („Службени гласник РС” 125/04, чл. 14) и Правилника о пријављивању заразних болести и других случајева утврђених Законом о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник РС” 98/05, чл. 21) и односи се на 70 заразних болести које се обавезно пријављују.

На територији Републике Србије, без података из Косова и Метохије, у 2010. години пријављено је укупно 354.018 оболелих лица од заразних болести, са инциденцијом од 4835,78 на 100.000 становника (табела 1). Укупан број пријављених случајева заразних болести у Србији у односу на 2009. годину мањи је за 18% (354.018 у 2010. години у односу на 431.666 колико је пријављено претходне године). Ако се анализира структура пријављених заразних болести у 2010. години, уочава се да постоји мањи број пријављених стрептококних болести, пнеумонија и дијареја и гастроентеритиса претпостављено заразних, као и знатно мањи број оболелих у епидемијама заразних болести, тако да се епидемиолошка ситуација у 2010. години може сматрати уобичајеном.

Табела 1. Број оболелих од заразних болести и инциденција на 100.000 становника, на територији Републике Србије, у периоду 2006–2010. година

Год.	Централна Србија		Војводина		Република Србија	
	Број приј.	Инц.	Број приј.	Инц.	Број приј.	Инц.
2006.	96.807	1783,5	97.331	4835,3	194.138	2609,1
2007.	210.480	3891,31	112.972	5641,27	323.452	4364,15
2008.	234.251	4345,97	119.419	5996,41	353.670	4791,25
2009.	310.643	5783,89	121.023	6114,16	431.666	5872,83
2010.	267.770	5002,75	86.248	4381,73	354.018	4835,78

Према подацима за 2010. годину стопа инциденције за туберкулозу у Србији била 19,6 на 100.000 становника, што значи да је достигнут основни циљ пројекта „Контрола туберкулозе у Србији кроз спровођење ДОТС (стратегија директно опсервиране терапије)” (стопа инц. испод 25/100.000).

У 2010. години пријављено је 15.159 случајева запаљења плућа, што је нешто ниже у односу на претходну годину.

У 2010. години, у Републици Србији од последица акутних заразних болести умрло је 254 лица, морталитет је износио 3,46/100.000 (табела 3), што је повећање у односу на 2009. годину (када је умрло 245 лица са морталитетом од 3,32/100.000).

Анализом појединачних узрока смрти који су приказани на табелама у прилогу овог извештаја, уочава се да је највећи број умрлих од септикемија (76 случајева), ТБЦ (38), пнеумонија (30), грипа (29) и болести HIV (26).

Табела 2. Акутне заразне болести, плућна туберкулоза и грип у Републици Србији, у периоду 2006–2010. година

Год.	Заразне болести		Плућна туберкулоза		Грип	
	Број обол.	Инц.	Број обол.	Инц.	Број обол.	Инц.
2006.	194.138	2609,1	2106	28,1	21.163	282,2
2007.	323.452	4364,15	2017	26,9	9212	122,5
2008.	353.670	4791,25	1867	25,2	56.245	758,88
2009.	431.666	5872,83	1841	24,94	69.129	936,5
2010.	354.018	4835,78	1435	19,6	42951	586,69

Табела 3. Број умрлих и морталитет од заразних болести на 100.000 становника, на

територији Републике Србије, у периоду 2006–2010. година

Год.	Централна Србија		Војводина		Република Србија	
	Број умрлих	Стопа морт.	Број умрлих	Стопа морт.	Број умрлих	Стопа морт.
2006.	136	2,51	67	3,33	203	2,73
2007.	151	2,79	80	3,99	231	3,11
2008.	142	2,63	70	3,51	212	2,87
2009.	159	2,95	86	4,34	245	3,32
2010.	157	2,93	97	4,92	254	3,46

Табела 4. Специфични морталитет од заразних болести на територији Републике Србије, у 2010. години

Узраст	Број умрлих	Мт 1:100.000
0	9	12,93
1–19	11	0,74
20–59	113	2,75
60 и више	121	7,22
УКУПНО	254	3,46

Дистрибуција умрлих према узрасту у 2010. години (табела 4), показује да је највиша специфична стопа морталитета од заразних болести код деце у првој години живота и износи 12,99/100.000, што је двоструко ниже од вредности регистроване у истој узрасној категорији 2009. години (24,93/100.000). У 2010. години осам одојчади умрло је од последица септикемије, а једно од вирусне пнеумоније. У најстаријем узрасту, 60 и више

година, регистрована је готово иста специфична стопа морталитета (7,22/100.000) као претходне године (7,24/100.000). Водећи узроци смрти у овој узрасној категорији су септикемија, плућна туберкулоза, бактеријски менингитис и ентероколитис узрокован *Cl. difficile*. Најнижа стопа морталитета је у узрасту 1–19 година (0,74/100.000), и виша је за 28,4% у односу на 2009. годину (0, 53/100.000).

Оболевање од болести превентабилних вакцинама у 2010. години пријављено је код 77 особа (у 2009. години пријављено је 302 оболелих што је највећим делом била последица епидемијског јављања паротитиса на територији Сремског округа), са учешћем у укупном оболевању од 0,02% (у 2009. години учешће је износило 0,07 %). Највише је пријављено оболелих од паротитиса (40). Регистрован је један смртни исход код оболелог од тетануса.

Није било регистрованих случајева тетануса новорођенчади у 2010. години. У 2009. години регистрован је један случај овог обољења са смртним исходом у Пчињском округу, први пут након 1999. године.

Табела 5. Оболевање од болести превентабилних вакцинама у Републици Србији, у 2010. години

Обољење	Централна Србија	Војводина	Република Србија
<i>Poliomyelitis</i>	0	0	0
<i>Diphtheria</i>	0	0	0
<i>Pertussis</i>	1	0	1
<i>Morbilli</i>	20	0	20
<i>Mumps</i>	37	3	40
<i>Rubella</i>	14	0	14
<i>Tetanus neonatorum</i>	0	0	0
<i>Tetanus</i>	1	1	2
УКУПНО	73	4	77

На основу броја пријављених заразних болести у току 2010. године првих десет заразних обољења су приказани на табели 6. У односу на 2007. годину редослед учесталости болести није промењен, доминира група стрептококних болести.

Доминантност групе респираторних заразних болести у укупном оболевању становништва Републике Србије задржана је и у 2010. години са учешћем од 92,21%.

У групи цревних заразних болести у 2010. години регистрован је сличан број пријављених случајева као и у 2009. години. Током 2009. године уведен је АЛЕРТ систем извештавања цревних заразних болести на територијама угроженим поплавама у Подунавском округу од 9.3.2009. до 10.5.2009. године.

У групи зооноза дошло је до повећања броја регистрованих случајева у 2010. години у односу на 2009. (310 према 236) услед пораста броја оболелих од туларемије (због епидемијског јављања на територији Пчињског округа), трихинелозе, листериозе и кју грознице. У 2010. години регистрован је тринаест пута већи број оболелих од туларемије (27) у односу на претходну годину (2), при чему је 17 оболелих особа из три епидемије туларемије на територији Пчињског округа (општине Врање, Бујановац и Прешево).

У групи векторских заразних болести у 2010. регистрована је нешто виша инциденција (13,45/100.000) у односу на 2009. годину (12,76/100.000) као последица повећаног броја оболелих од лајмске болести (4,7% већи број оболелих у односу на претходну годину). Регистрован је један случај оболевања од Кримске-Конго хеморагијске грознице.

Током 2010. године регистрована је 1361 особа оболела од заразних болести које се преносе полним путем искључујући вирусне хепатитисе (за 40% мање у односу на 2009. годину, када је регистровано 2254 случаја) са учешћем у укупном оболевању од заразних болести од 0,4% (0,5% у 2009. години). У односу 2009. годину регистровано је мање оболелих од гениталне хламидијазе, AIDS-а и гонореје, а већи број оболелих од сифилиса, при чему пријављени случајеви не приказују реално стање, како због непознатог степена подрегистрације тако и због инсуфицијентног пријављивања из приватног здравственог сектора.

У 2010. години у групи осталих заразних болести регистровано је 775 случајева септикемије, што представља пораст за 18% у односу на претходну годину (658 случајева). Највеће узрасно-специфичне инциденције септикемије регистроване су у најмлађем узрасту, и то у узрасту до годину дана (262,72/100.000) и у узрасној групи 1–4 године (18,36/100.000), са укупно пријављена 234 случаја (30% свих оболелих од сепси у Републици Србији у 2010. години). У узрасту 50 и више година пријављена су 374 случаја (48% свих оболелих) са узрасно-специфичном инциденцијом од 13,34/100.000. Такође, у 2010. години је регистровано два случаја оболевања, од којих један са смртним исходом, од *Creutzfeldt-Jakob*-ове болести и то по један на територији

Нишавског округа код особе женског пола узраста 50–59 година и на територији Севернобачког округа, код особе женског пола узраста 60 и више година.

У току 2010. године на територији Републике Србије регистровано је 212 епидемија заразних болести што је мањи број него у 2009. години (246), са готово 30 пута мањим бројем оболелих лица – у 2010. години оболело је 2278, а у 2009. години оболело је 66.484 лица. Највећи број епидемија је настао преносом инфекције путем хране у породичним условима, са доминацијом узрочника *S. enteritidis*. Изразито велика разлика у броју оболелих и релативно мала разлика у броју регистрованих епидемија у односу на 2009. годину, последица је епидемије пандемијског грипа која је 2009. године проглашена епидемијом од већег значаја, и започела је много раније него што је уобичајено за епидемијски период сезонског грипа, као и чињенице да је у 2010. години регистровано више породичних епидемија са малим бројем оболелих.

Извор података о надзору над болничким инфекцијама су подаци здравствених и клиничких центара, и то њихов стационарни део. Према локализацији, најучесталије су инфекције мокраћног система. Најучесталији узрочници су грам негативни микроорганизми. Као и у претходном четворогодишњем периоду, највећи број инфекција се региструје на одељењима интензивне неге. Контакт је и даље најчешћи пут преноса БИ.

ЗАКЉУЧАК

Заразне болести на територији Републике Србије, без података за територију Косова и Метохије, у 2010. години имале су следеће карактеристике:

- Број пријављених заразних болести је у паду у односу на 2009. годину.
- Одржала се доминантност групе респираторних заразних болести у укупном оболевању са учешћем од 92,2%.
- Од последица акутних заразних болести умрла су 254 лица, стопа морталитета становника је већа у односу на 2009. годину.
- Водећи узроци смрти од заразних болести били су: септикемија, ТБЦ, пнеумонија, грип и болест HIV.
- Дистрибуција умрлих према узрасту у 2010. години показује да је највиши специфични морталитет од заразних болести код деце у првој години живота.
- Пријављена су два случаја оболелих од Кројцфелд-Јакобове болести, један са територије централне Србије и један са територије Војводине са леталним исходом.
- У 2010. години регистрована је најнижа стопа инциденције акутног вирусног хепатитиса А од 1993. године.
- Оболевање од болести превентабилних вакцинама пријављено је код 77 лица са учешћем у укупном оболевању од 0,02%.
- Године 2002. проглашена је ерадикација дечије парализе на територији Европе, и од 1996. године није регистрован аутохтони случај ове болести.
- Одржано је одсуство случајева дифтерије и хуманог беснила.

- На основу података добијених праћењем инциденције БИ, као и претходне године, најучесталије су инфекције уринарног тракта, а затим инфекције оперативног места. Инфекције крви су по учесталости одмах иза инфекција уринарног тракта и оперативног места, што није био случај претходних година.

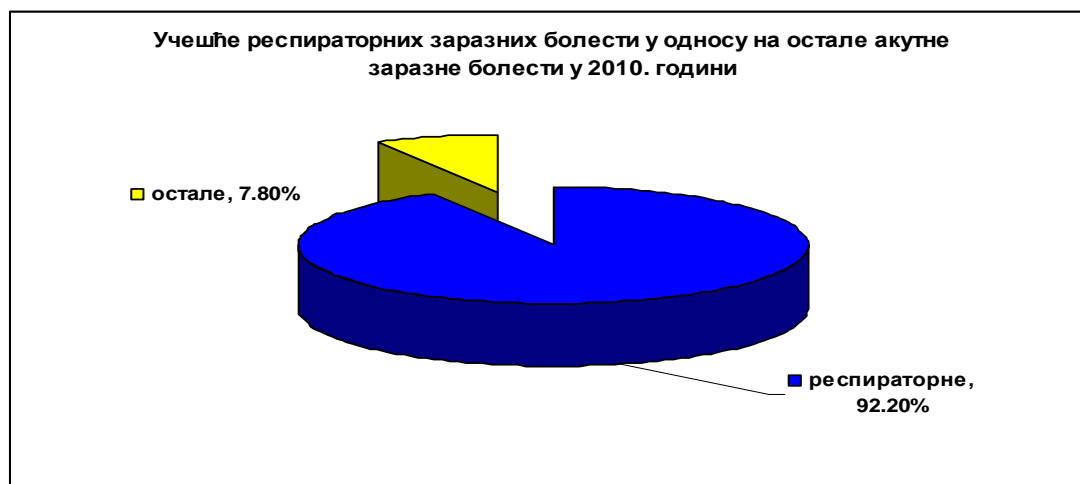
На основу свега изнетог, следи закључак да је епидемиолошка ситуација заразних болести на територији Републике Србије у 2010. години била уобичајена.

РЕСПИРАТОРНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

У 2010. години у Републици Србији је регистровано 326.441 оболелих од респираторних заразних болести, са инциденцијом 4459.08/100.000 (табела 1, 2 и 3). У укупном оболевању респираторна група болести учествује са 92.2% (графикон 1).

Табела 1. Респираторне заразне болести у Републици Србији, у периоду од 2005. до 2010. године

Година	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Морталитет (Мг)
2005.	60.921	812,50	107	1,43
2006.	156.462	2102,77	98	1,32
2007.	287.098	3873,65	145	1,96
2008.	316.887	4292,94	110	1,49
2009.	403.818	5493,96	147	1,99
2010	326,441	4459,08	116	1,58

Графикон 1

У односу на структуру оболевања *Pharyngitis streptococcica*, *Tonsillitis streptococcica* и *Influenza*, чине 82,26% свих оболелих у овој групи болести (табела 4).

У 2010. години пријављено је 1435 особа оболелих од свих облика туберкулозе (инц. 19,6/100.000) а 91,7% чинила је туберкулоза респираторних органа (1317 оболелих; инц. 17,98/100.000) (графикон 2 и табеле 3, 3а).

Обољења из ове групе, као узрок смртог исхода региструју се у 116 случајева, са морталитетом од 1,58 и леталитетом од 0,036%. У 38 случајева је *Tuberculosis* (32,7%), затим у 29 случаја (25%) је *Influenza*, следе са 15 случајева *Pneumonia bacterialis* и са 15 случајева *Meningitis bacterialis non specificata* (табела 6).

Табела 2. Број оболелих и инциденција од респираторних заразних болести у Републици Србији, у периоду од 2005. до 2010. године

Болест		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010
<i>Morbilli</i>	Оболели	2	2	201	3	1	20
	Инц/100.000	0,03	0,03	2,71	0,04	0,01	0,27
<i>Pertusis</i>	Оболели	4	5	3	6	5	1
	Инц/100.000	0,05	0,07	0,04	0,11	0,07	0,01
<i>Varicella</i>	Оболели	39.691	38.173	49.476	42.961	36.642	36,801
	Инц/100.000	529,35	509,1	667,55	582,0	498,51	502,69
<i>Rubella</i>	Оболели	153	77	41	23	27	14
	Инц/100.000	2,04	1,03	0,55	0,31	0,37	0,19
<i>Parotitis epidemica</i>	Оболели	93	52	80	277	262	40
	Инц/100.000	1,24	0,70	1,08	3,75	3,56	0,55
<i>Scarlatina</i>	Оболели	2559	3214	3912	2630	2422	2004
	Инц/100.000	34,13	43,19	52,78	35,63	32,95	27,37
<i>Morbus meningococcica</i>	Оболели	46	43	14	4	12	12
	Инц/100.000	0,61	0,57	0,19	0,05	0,16	0,16
<i>Meningitis bacterialis</i>	Оболели	295	203	197	180	181	167
	Инц/100.000	3,93	2,7	2,65	2,43	2,46	2,28
<i>Hemophilus influenzae</i>	Оболели	33	17	28	12	/	46
	Инц/100.000	0,44	0,23	0,38	0,16	/	0,63
<i>Mononucleosis infectiva</i>	Оболели	1956	2147	2609	2650	2337	2233
	Инц/100.000	26,09	28,85	35,20	35,90	31,79	30,50
<i>Tonsillitis* et pharing.** streptococcica</i>	Оболели	7581*	44.931*	68.577*	110.130*	83.979*	87562*
		1571**	43.222**	86.675**	68.451**	142.692**	138021**
	Инц/100.000	101,11*	603,85*	925,27*	1491,96*	1142,54*	1196,07*
		20,95**	580,88**	1169,46**	927,32**	1941,33**	1885,32**

Табела 3. Број оболелих и инциденција од туберкулозе у Републици Србији, у периоду од 2005. до 2010. године

Болест		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010
<i>Tuberculosis</i>	Оболели	2235	2177	2018	1841	1630	1435
	Инц/100.000	29,80	29,03	27,22	24,94	22,17	19,6

Графикон 2

Табела 3а. Број оболелих и инциденција од туберкулозе према локализацији, у Републици Србији од 2005.- 2010. године

Болест		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010
<i>Tuberculosis пулмонарна</i>	Оболели	2106	2017	1867	1711	1530	1317
	Инц/100.000	28,08	26,9	25,19	23,17	20,81	17,98
<i>Tuberculosis екстрапулмонарна</i>	Оболели	129	160	151	130	100	118
	Инц/100.000	1,72	2,13	2,03	1,76	1,36	1,61
УКУПНО	Оболели	2235	2177	2018	1841	1630	1435
	Инц/100.000	29,80	29,03	27,22	24,94	22,17	19,6

Табела 4. Учешће појединих респираторних заразних болести у Републици Србији, у 2010. години

Ранг	Респираторна заразна болест	Број оболелих	% учешћа
1	<i>Pharyngitis streptococcica</i>	138021	42,28
2	<i>Tonsillitis streptococcica</i>	87562	26,80
3	<i>Influenza</i>	42951	13,15
4	<i>Varicella</i>	36801	11,27
5	<i>Pneumonia bacterialis</i>	10890	3,35
6	<i>Pneumonia viralis</i>	4097	1,25
7	<i>Mononucleosis infectiva</i>	2233	0,68
8	<i>Scarlatina</i>	2004	0,61
9	<i>Tuberculosis</i>	1435	0,43
10	<i>Meningitis bacterialis non specificata</i>	140	0,04

Табела 5. Дистрибуција умрлих, по узрасту и полу од респираторних заразних болести у Републици Србији у 2010. години

Узраст/пол	0	1	2	3	4	5	6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60+	Укупно
Мушки						1			1		1	3	5	6	18	35
Женски											1	1	1	3	16	22
УКУПНО						1			1		2	4	6	9	34	57*

* 116 (59 пријављено из група болести које се пријављују збирном пријавом)

У односу на узрастну дистрибуцију у овој групи болести (57* умрлих), смртни исход се најчешће региструје у узрасту 60 и више година (59,6% од свих умрлих) затим следи група од 50 до 59 година (16,7%) тако да ове две узрастне групе чине 76,3% од свих умрлих. Заступљеност мушког пола је већа у односу на женски пол (табела 5).

Табела 6. Број умрлих, морталитет (Mt) и леталитет (Lt) од респираторних заразних болести у Републици Србији у 2010. години

Болест	2010.		
	Умрли	Мт	Лт
<i>Tuberculosis</i>	38	0,51	2,64
<i>Sepsa acuta meningococcica</i>	1	0,01	33,33
<i>Meningitis pneumococcica</i>	2	0,03	20,00
<i>Meningitis bacterialis</i>	1	0,01	50,00
<i>Meningitis bacterialis non spec.</i>	15	0,20	10,71

<i>Influenza</i>	29	0,39	0,06
<i>Pneumonia viralis</i>	14	0,19	0,34
<i>Pneumonia streptococcica</i>	1	0,01	0,79
<i>Pneumonia bacterialis</i>	15	0,20	0,14
УКУПНО	116	1,58	0,036

Табела 7. Инфлуенца у Републици Србији, у периоду од 2005. до 2010. године

Година	Број оболелих	Инц/100.000	Етиологија
2005.	21.163	282,24	A(H3N2) * B/Shangaj/361/like
2006.	9 212	122,85	A (H1) и B*
2007.	56.245	758,88	A (H1), A (H3) * и B
2008.	69.129	936,50	A (H1)* и B
2009.	117.958	1604,82	A (H1)v
2010	42951	586,69	A (H1) *v

* Доминантни вирус инфлуенце у сезони

Светска здравствена организација је у августу месецу 2010. године прогласила престанак шесте фазе пандемије. У 2010. години лабораторијски је потврђено 100 случајева од којих је 27 умрло. На основу процењене епидемиолошке ситуације, на предлог Института за јавно здравље Србије, министар здравља је септембра месеца 2010. године ставио Наредбу о проглашењу епидемије пандемијског грипа А Н1 Н1 епидемијом од већег епидемиолошког значаја ван снаге.

Стрептококни фарингитис, тонзилитис и шарлах (*Pharingitis streptococcica*, *Tonsilitis streptococcica* i *Scarlatina*)

У Републици Србији, у 2010. години је пријављено 87562 оболелих са инц. 1196,07/100.000, под дијагнозом *Tonsilitis streptococcica*. Са дијагнозом *Pharingitis streptococcica* 138.021 оболелих са инц. 1885,32/100.000. Регистровано је 2002 оболелих од *Scarlatine* са инц. 27,37/100.000 (табела 2).

Сва три обољења пријављују се путем збирне пријаве. У односу на претходни период, повећан је број регистрованих *Tonsilitis streptococcica* (табела 2).

Менингококна болест (*Morbus meningococcica*)

Укупан број пријављених случајева менингококне болести у 2010. години у Републици Србији износи 12, са инциденцијом од 0,16/100.000, што је исти број у односу на претходну годину. У централној Србији оболелих је 10, а у Војводини 2 случаја, са инциденцијом од 0,18/100.000 и 0,1/100.000 (табела 8). Нису регистровани смртни случајеви.

Табела 8. Број оболелих и инциденција менингококне болести у Републици Србији, у периоду од 2005. до 2010. године

Територија	2005.		2006.		2007.		2008.		2009.		2010.	
	Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000	
Централна Србија	37	0,68	32	0,58	12	0,22	3	0,06	8	0,15	10	0,18
Војводина	9	0,44	11	0,54	2	0,10	1	0,05	4	0,20	2	0,1
Р. Србија	46	0,61	43	0,57	14	0,19	4	0,05	12	0,16	12	0,16

Бактеријски менингитиси (*Meningitis bacterialis*)

У 2010. години у Републици Србији регистровано је укупно 167 случај бактеријског менингитиса са инциденцијом од 2,28/100.000. У централној Србији број оболелих износи 141 са инциденцијом од 2,63/100.000, а у Војводини 26 случајева, са инциденцијом од 1,32/100.000 (табела 9).

Табела 9. Број оболелих и инциденција бактеријских менингитиса у Републици Србији, у периоду од 2005. до 2010. године

Територија	2005.		2006.		2007.		2008.		2009.		2010.	
	Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000		Оболели Инц/100.000	
Централна Србија	210	3,84	147	2,68	150	2,77	141	2,61	151	2,05	141	2,63
Војводина	85	3,84	56	2,75	47	2,34	39	1,95	30	1,51	26	1,32
Р. Србија	295	3,93	203	2,7	197	2,65	180	2,43	181	2,46	167	2,28

Од укупно 18 пријављених леталних исхода ($Mt=0,24$ и $Lt=10,77\%$) у Р. Србији, 17 су регистрована у централној Србији, а један у Војводини (табела 10).

Табела 10. Бактеријски менингитиси у Републици Србији, у периоду од 2005. до 2010. године, број умрлих, морталитет (Mt) и леталитет (Lt)

Болест	2005.			2006.			2007.			2008.			2009.			2010.		
	у.	Мт	Лт	у.	Мт	Лт	у.	Мт	Лт	у.	Мт	Лт	у.	Мт	Лт	у.	Мт	Лт
<i>Meningitis bacterialis</i>	1	0,01	2,27	20	0,26	9,85	24	0,32	12,18	4	0,05	2,22	20	0,27	11,05	18	0,24	10,77

Инфективна мононуклеоза (*Mononucleosis infectiva*)

Број пријављених случајева инфективне мононуклеозе у 2010. години износи 2233, са инц. 30,50/100.000. На територији централне Србије

регистровано је 1663 случајева, са инц. 31,07/100.000, а у Војводини 570 са инц. 28,96/100.000 (табела 11).

Табела 11. Инфективна мононуклеоза у Републици Србији, у периоду од 2005. до 2010 године, број оболелих и инциденција

Година	Централна Србија		Војводина		Република Србија	
	Оболели	Инци/100.000	Оболели	Инци/100.000	Оболели	Инци/100.000
2005.	1426	26,09	530	26,08	1956	26,09
2006.	1553	28,61	594	29,51	2147	28,85
2007.	2016	37,27	593	29,61	2609	35,20
2008.	1986	36,85	664	33,34	2650	35,90
2009.	1793	33,38	544	27,48	2337	31,79
2010	1663	31,07	570	28,96	2233	30,50

Запаљење плућа (*Pneumonia viralis et bacterialis*)

Запаљење плућа пријављује се збирном пријавом. У 2010. години број пријављених случајева *Pneumonia bacterialis* је 10.890 са инциденцијом од 148,75/100.000 на нивоу Републике Србије, док је број пријављених случајева *Pneumonia viralis* 4097 са инциденцијом од 55,96/100.000 (табела 12). Региструје се благи пад инциденције у односу на претходне године (табела 13 и графикон 3).

У Републици Србији пријављено је 15 леталних исхода од *Pneumonia bacterialis* (Мт=0,20 и Лт=0,13%) и 14 леталних исхода од *Pneumonia viralis* (Мт=0,19 и Лт=0,34%).

Табела 12. Запаљења плућа у Републици Србији у 2010 години, број оболелих, умрлих, инциденција, морталитет и леталитет

Болест	Оболели/Инци.		Умрли/Мт/Лт		
<i>Pneumonia viralis</i>	4097	55,96	14	0,19	0,34
<i>Pneumonia streptococcica</i>	126	1,72	1	0,01	0,79
<i>Pneumonia per Haemophilum influenzae</i>	46	0,63	/	/	/
<i>Pneumonia bacterialis</i>	10890	148,75	15	0,20	0,13
УКУПНО	15159	207,06	30	0,40	0,19

Табела 13. Број оболелих и инциденција од запаљења плућа у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010
<i>Pneumonia viralis et bacterialis</i>	Оболели	12.887	16.839	18.586	15.600	15159
	Инци/100.000	173,20	227,19	251,78	212,23	207,06

Графикон 3

Према узрасној дистрибуцији, највише оболелих (6144) односно 40,99% пријављено је у узрасној групи од 25 до 59, следи група преко 60 година са 3242 оболелих (21,6%), независно од етиологије (и бактеријска и вирусна запаљења плућа).

ЦРЕВНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

У укупном броју оболелих од заразних болести у 2010. години цревне заразне болести заузимају друго место, са учешћем у структури од 4,98%.

У 2010. години у Републици Србији пријављено је 17.638 лица оболелих од цревних заразних болести (инциденција 240,93/100.000) и 13 умрлих особа (морталитет 0,17/100.000) (табеле 1 и 6). Стопа инциденције цревних заразних болести регистрована у 2010. години је заједно са инциденцијом која је регистрована у 2009. години најнижа у посматраном петогодишњем периоду. У централној Србији пријављено је 12.678 (71,88%, инциденција 236,86/100.000) оболелих од цревних заразних болести, а у Војводини 4960 (28,12%), при чему је виша инциденција регистрована у Војводини (251,98/100.000) (табела 2).

Смртни случајеви регистровани су код оболелих од: *Enterocolitis per Clostridium difficile* (12) и *Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis suspecta* (1).

Табела 1. Број оболелих и инциденција цревних заразних болести у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Typhus abdominalis</i> A01	Об.	0	0	0	1	0
	Инц./100.000	0	0	0	0,01	0
<i>Paratyphus B</i> A01.2	Об.	0	0	1	2	0
	Инц./100.000	0	0	0,01	0,02	0
<i>Shigelloses</i> A03	Об.	132	203	223	102	71
	Инц./100.000	1,76	2,73	3,02	1,38	0,96
<i>Infectiones intestinales bacteriales aliae</i> A04	Об.	7056	5538	5910	4572	4232
	Инц./100.000	94,11	74,72	80,06	62,2	57,8
<i>Salmonelloses</i> A02	Об.	2505	2760	1766	2046	1722
	Инц./100.000	33,41	37,23	23,92	27,83	23,52
<i>Hepatitis viralis non determinata</i> B19	Об.	163	158	118	56	84
	Инц./100.000	2,17	2,13	1,59	0,76	1,14
<i>Hepatitis viralis acuta A</i> B15	Об.	1146	2860	2042	445	299
	Инц./100.000	15,28	38,59	27,66	6,05	4,08
<i>Intoxicaciones alimentariae bacteriales</i> A05	Об.	210	2429	2369	1448	1424
	Инц./100.000	42,81	32,77	32,09	19,7	19,45
<i>Menigitis viralis</i> A87	Об.	192	316	228	171	722
	Инц./100.000	2,56	4,26	3,09	2,32	9,86
<i>Amebiasis</i> A06	Об.	33	28	20	23	17
	Инц./100.000	0,44	0,38	0,27	0,31	0,23
<i>Botulismus</i> A05.1	Об.	6	19	4	7	9
	Инц./100.000	0,08	0,26	0,05	0,09	0,12
<i>Lambliasis</i> A07.1	Об.	317	264	266	209	177
	Инц./100.000	4,23	3,56	3,60	2,84	2,41
<i>Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis susp.</i> A09	Об.	11.856	10.066	12.778	8573	8878
	Инц./100.000	158,12	135,81	173,10	116,64	121,27
УКУПНО	Об.	26.616	24.641	25.725	17.655	17.638
	Инц./100.000	354,97	332,46	348,50	240,20	240,29

У периоду од 2006. до 2010. године, највећи број оболелих од цревних заразних болести (26.616 са инциденцијом 354,97/100.000) у Републици Србији регистрован је 2006. године (табела 2).

Табела 2. Број оболелих и инциденција цревних заразних болести у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Територија		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Централна Србија	Об.	18.124	18.231	18.074	13.070	12.678
	Инц./100.000	331,58	337,05	335,32	243,35	236,86
Војводина	Об.	8492	6410	7651	4585	4960
	Инц./100.000	417,92	320,08	384,18	231,64	251,98
Република Србија	Об.	26.616	24.641	25.725	17.655	17.638
	Инц./100.000	354,97	332,46	348,50	240,20	240,92

У групи цревних заразних болести најзаступљеније болести су дијареја и гастроентеритис претпостављено заразни (8878 случајева тј. 50,33%) и бактеријске цревне инфекције (4232 случаја тј. 24%), а следе салмонелозе (1722 случаја тј. 9,76%), бактеријске алиментарне интоксикације (1424 случаја тј. 8,07%) и вирусни менингитис (722 случаја тј. 4,09%) (табела 3).

Табела 3. Учесталост цревних заразних болести у 2010. години

Ранг	Врста обољења	Број оболелих	Учешће (%)
1.	<i>Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis suspecta A09</i>	8.878	50,33%
2.	<i>Infectiones intestinales bacteriales A04</i>	4232	24,00%
3.	<i>Salmonellosis A02</i>	1722	9,76%
4.	<i>Intoxicaciones alimentarias bacteriales A05</i>	1424	8,07%
5.	<i>Meningitis viralis A87</i>	722	4,09%
6.	<i>Hepatitis acuta A B15</i>	299	1,70%
7.	<i>Lambliasis A07.1</i>	180	1,02%
8.	<i>Hepatitis virosa non determinata B19</i>	84	0,48%
9.	<i>Shigellosis A03</i>	71	0,40%
10.	<i>Amoebiasis A06</i>	17	0,10%
11.	<i>Botulismus A05.1</i>	9	0,05%
УКУПНО		17.638	100,00

Највиша узрасно-специфична инциденција бактеријских интестиналних инфекција регистрована је у узрасној групи 0–4 године (179,82/100.000), а најнижа (31,1/100.000) у узрасној групи 40–49 година. Такође, у узрасној групи 0–4 године регистрована је највиша инциденција код дијареје и гастроентеритиса инфективне природе (425,16/100.000), код салмонелоза (166,77/100.000) и код шигелоза (9,35/100.000) (табела 4).

Највише узрасно-специфичне инциденције бактеријских алиментарних интоксикација регистроване су у узрастним групама 15–19 (39,51/100.000), 10–14 (31,21/100.000) и 20–29 година (29,62/100.000), док су код вирусног менингитиса највише специфичне инциденције регистроване у млађим узрастним групама: 5–9, 10–14 и 15–19 година (38,35; 35,93 и 21,51/100.000). Узрасно-специфичне стопе инциденције вирусног менингитиса, шигелоза и бактеријских алиментарних интоксикација су знатно ниже у поређењу са

узрасно-специфичним инциденцијама бактеријских интестиналних инфекција, дијареје и гастроентеритиса инфективне природе и салмонелоза (табела 4).

Табела 4. Узрасно-специфична инциденција појединих цревних заразних болести у Републици Србији у 2010. години

Узрасне групе	<i>Infectiones intest. bact.</i>		<i>Intoxicaciones aliment. bact.</i>		<i>Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis suspecta</i>		<i>Salmonelloses</i>		<i>Shigelloses</i>		<i>Meningitis enteroviralis</i>	
	Об.	Инц.	Об.	Инц.	Об.	Инц.	Об.	Инц.	Об.	Инц.	Об.	Инц.
0–4	634	179,82	63	17,86	1499	425,16	588	166,77	33	9,35	47	13,33
5–9	269	71,15	117	30,95	928	245,48	241	63,75	16	4,23	145	38,35
10–14	167	43,44	120	31,21	706	183,65	93	24,19	2	0,52	142	35,93
15–19	210	49,09	169	39,51	711	166,23	82	19,17	2	0,46	92	21,51
20–29	506	50,99	294	29,62	1028	103,59	151	15,21	5	0,50	135	13,6
30–39	415	41,44	186	18,57	859	85,78	141	14,08	3	0,29	85	8,48
40–49	305	31,1	106	10,8	673	68,62	117	11,93	3	0,3	35	3,56
50–59	460	40,77	132	11,7	833	73,83	159	14,09	2	0,17	25	2,21
>60	1266	75,55	237	14,14	1641	97,93	150	8,95	5	0,29	16	0,95

Највећи број цревних заразних болести регистрован је у летњим и раним јесењим месецима, што је и епидемиолошка карактеристика ове групе болести, тако да су од јуна до октобра регистрована 9524 случаја, односно 54% (табела 5).

Табела 5. Сезонско кретање цревних заразних болести у Републици Србији током 2010. године

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Цревне заразне болести	Об.	Об.	Об.	Об.	Об.	Об.	Об.	Об.	Об.	Об.	Об.	Об.
	612	843	1106	1128	1442	1552	1992	2133	2088	1759	1636	1347

Од укупног броја умрлих од свих заразних болести у 2010. години (254), од цревних заразних болести умрло је 13 особа, односно 5,1%. У периоду 2006 – 2010. година од цревних заразних болести умрло је 55 особа, при чему је највећи број умрлих регистрован 2010. године (13 лица са морталитетом од 0,17/100.000) (табела 6).

Табела 6. Број умрлих и морталитет од цревних заразних болести у Републици Србији у периоду 2006–2010. година

Година	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Број умрлих	7	12	12	11	13
Морталитет /100.000	0,09	0,15	0,16	0,14	0,17

Трбушни тифус (*Typhus abdominalis*)

На територији Републике Србије у 2010. години није регистрован ниједан случај оболевања од трбушног тифуса.

Табела 7. Број оболелих од трбушног тифуса у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Територија	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Централна Србија	0	0	0	1	0
Војводина	0	0	0	0	0
Република Србија	0	0	0	1	0

Паратифус Б (*Paratyphus B*)

У 2010. години није пријављен ниједан случај оболевања од паратифуса Б на територији Републике Србије.

Табела 8. Број оболелих од трбушног паратифуса у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Територија	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Централна Србија	0	0	1	2	0
Војводина	0	0	0	0	0
Република Србија	0	0	1	2	0

Салмонелозе (*Salmonellosis*)

У поређењу са 2009. годином у 2010. години региструје се даљи пад броја оболелих од салмонелоза (1722) за 15,8%, што је уједно и најмањи регистровани број случајева салмонелоза у Републици Србији у последњих двадесетак година. У 2010. години регистрована је нижа инциденција салмонелоза у централној Србији (22,41/100.000) у односу на Војводину (26,51/100.000) (табела 9).

Највиша специфична инциденција регистрована је у узрасној групи 0–4 године (166,77/100.000), а најнижа у узрасној групи 60 и више година (8,95/100.000) (табела 4).

У 2010. години, као и у претходној, није регистрован ниједан смртни случај код оболелих од салмонелозе.

Регистровано је 56 епидемија салмонелозе у којима је пут преноса био храна, са укупно 375 оболелих особа и две епидемије у којима је пут преноса био контакт, са укупно четири оболеле особе. У 14 епидемија (64 оболелих) пут преноса није утврђен.

Табела 9. Број оболелих и инциденција салмонелоза у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Територија		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Централна Србија	Об.	1570	1982	1134	1595	1192
	Инц./100.000	28,72	36,64	21,03	29,69	22,27
Војводина	Об.	935	778	632	451	522
	Инц./100.000	46,01	38,84	31,73	27,78	26,51
Република Србија	Об.	2505	2760	1766	2046	1722
	Инц./100.000	33,41	37,23	23,92	27,83	23,52

У 2010. години у Републици Србији у узорцима хуманог материјала у микробиолошким лабораторијама института/завода за јавно здравље, здравствених центара и неколико приватних микробиолошких лабораторија, дијагностиковано је и пријављено укупно 2636 примоиолата салмонела, што у односу на претходну годину (3135) представља пад за 15,9%. У структури серотипизираних узрочника у референтној лабораторији Института за јавно здравље Србије доминира *S. Enteritidis* (2082 изолата) са учешћем од 78,98%, а следе *S. Typhimurium* (136 изолата или 5,16%) и *S. infantis* (63 изолата или 2,39%), као и претходне године (табела 10).

Табела 10. Учесталост појединих серотипова *Salmonella* хуманог порекла у Републици Србији у 2010. години типизираних у референтној лабораторији

Salmonella	Број изолата	Учешће %
<i>S. Enteritidis</i>	2082	78,98
<i>S. Typhimurium</i>	136	5,16
<i>S. Infantis</i>	63	2,39
<i>S. Stanleyville</i>	45	1,71
<i>S. Senftenberg</i>	37	1,40
<i>S. Paratyphi B var. dT+</i>	32	1,21
<i>S. Thompson</i>	23	0,87
<i>S. Kottbus</i>	19	0,72
<i>S. Hadar</i>	13	0,50
Остале	186	7,06
Укупно	2636	100,00

Шигелозе (*Shigelloses*)

У групи цревних заразних болести регистрованих у 2010. години шигелозе заузимају девето место са 71 случајем оболевања, процентуалним учешћем 0,40% и инциденцијом 0,96/100.000, што је најнижа вредност у посматраном петогодишњем периоду (табеле 1 и 3). У 2010. години регистрована је нижа инциденција шигелоза у Републици Србији у односу на претходну годину (0,96 према 1,38 /100.000), при чему је виша инциденција регистрована у Војводини (1,21/100.000) у односу на централну Србију (0,87/100.000) (табела 11).

Током 2010. године највиша узрасно-специфична инциденција шигелоза на територији Републике Србије регистрована је у узрасним групама 0–4 и 5–9

година (9,35 и 4,23/100.000), а најнижа у узрасту 50–59 година (0,17/100.000) (табела 4).

У 2010. години пријављене су три епидемије шигелозе (10 оболелих). У једној епидемији пут преноса био је контакт, а у остале две епидемије пут преноса није утврђен.

Табела 11. Број оболелих и инциденција шигелоза у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Територија		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Централна Србија	Об.	101	108	144	44	47
	Инц./100.000	1,85	1,98	2,67	0,81	0,87
Војводина	Об.	31	172	79	58	24
	Инц./100.000	1,53	8,46	3,96	3,57	1,21
Република Србија	Об.	132	280	223	102	71
	Инц./100.000	1,76	3,73	3,02	1,38	0,96

У микробиолошким лабораторијама у Републици Србији дијагностиковано је и пријављено укупно 75 изолата бактерија из рода шигела. Међу серотипизираним изолатима шигела у референтној лабораторији Института за јавно здравље Србије доминира *Sh. sonnei* са 42 изолата (56%), а следи *Sh. flexneri* са 33 изолата (44%), док *Sh. Boydii* и *Sh. dysenteriae* нису изоловане у 2010. години (табела 12).

Табела 12. Учесталост појединих серотипова *Shigella* у Републици Србији у 2010. години типизираних у референтној лабораторији

Shigella	Број изолата	Учешће %
<i>Sh. Sonnei</i>	44	56
<i>Sh. flexneri</i>	33	44
УКУПНО	75	100,00

Током 2010. године није регистрован ниједан смртни исход код оболелих од шигелоза.

Бактеријске цревне инфекције (*Infectiones intestinales bacteriales aliae*)

У Републици Србији у 2010. години пријављена су 4232 случаја бактеријских цревних инфекција (инциденција 57,8/100.000 тј. 24% свих цревних заразних болести), при чему је регистрован пад броја оболелих за 7,4% у односу на претходну годину (табела 1). У Војводини је регистрована нижа инциденција (50,04/100.000) у односу на централну Србију (60,66/100.000).

Највиша узрасно-специфична инциденција регистрована је у узрасту 0–4 године (179,82/100.000), а најнижа у узрасној групи 40–49 година (31,1/100.000) (табела 4).

Бактеријске алиментарне интоксикације (*Intoxicaciones alimentariae* *bacterales*)

У групи цревних заразних болести бактеријске алиментарне интоксикације се налазе на трећем месту са 1424 оболеле особе (8,07%) (табела 3).

Број пријављених случајева у 2010. години бележи благи пад (1,7%) у поређењу са претходном годином, када је регистровано 1448 оболелих, и уједно је најнижи у посматраном временском периоду (табела 13). У централној Србији је регистрована виша инциденција (21,44/100.000) у односу на Војводину (14,02/100.000) (табела 13).

Највише узрасно-специфичне инциденције регистроване су у узрасту 15–19 и 5–9 година (39,51 и 31,21/100.000), а најнижа у узрасној групи 40–49 година (10,8/100.000) (табела 4).

У 2010. години није регистрован ниједан смртни исход код особа оболелих од бактеријске алиментарне интоксикације.

Регистроване су укупно 32 епидемије бактеријских алиментарних интоксикација, а у већини (28 епидемија са 176 оболелих) пут преноса био је храна.

Табела 13. Број оболелих и инциденција бактеријских алиментарних интоксикација у Републици Србији у периоду 2006–2010. година

Територија		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Централна Србија	Об.	2400	1956	1895	1159	1148
	Инц.	43,91	36,16	35,15	21,57	21,44
Војводина	Об.	810	473	474	289	276
	Инц.	39,86	23,61	23,8	16,10	14,02
Република Србија	Об.	3.210	2.429	2.369	1.448	1.424
	Инц.	42,81	32,77	32,09	19,7	19,45

Ботулизам (*Botulismus*)

У 2010. години у Републици Србији пријављено је девет случајева ботулизма (инциденција 0,12/100.000), од тога пет случајева из породичне епидемије (табеле 1 и 14). Регистроване стопе инциденције су готово једнаке у Војводини и у централној Србији (0,1/100.000 односно 0,13/100.000 становника).

Пријављена је једна епидемија ботулизма међу члановима шире породице, који су присуствовали породичном слављу. Извор заразе и пут преноса нису утврђени, а узрочник није испитиван. Укупно пет особа је оболело у овој епидемији и сви оболели су хоспитализовани.

Није било смртних исхода од ботулизма у 2010. години.

Табела 14. Оболели од ботулизма у Републици Србији у периоду 2006–2010. година

Територија	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Централна Србија	5	12	1	5	7
Војводина	1	7	3	2	2
Република Србија	6	19	4	7	9

Дијареја и гастроентеритис претпостављено заразни (*Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis suspecta*)

Са пријављених 8878 случајева (што представља благи пораст од 3,4% у односу на 2009. годину када су пријављена 8573 случаја) и учешћем од 50,37% овај ентитет заузима прво место у групи цревних заразних болести пријављених током 2010. године (табела 3). Инциденција у Републици Србији износи 121,27/100.000, при чему је стопа виша у Војводини (138,13/100.000) у односу на централну Србију (115,06/100.000).

Највиша узрасно-специфична инциденција регистрована је у узрасту 0–4 године (425,16/100.000), а најнижа у узрасној групи 40–49 и 50–59 година (68,62 и 73,83/100.000) (табела 4).

Регистрован је један смртни исход овог обољења у Војводини, код особе мушког пола узраста 60 и више година.

Пријављене су 43 епидемије дијареје и гастроентеритиса претпостављено заразног порекла са 942 оболеле особе. Најчешћи пут преноса (21 епидемија, са 590 оболелих особа) је био контакт.

Амебијаза (*Amoebiasis*)

Са 17 случајева обољења и учешћем у структури цревних заразних болести са 0,10%, амебијаза заузима десето место у групи (табела 3). Инциденција у Републици Србији износи 0,23/100.000 (табела 1), при чему су вредности инциденције регистроване у Војводини и централној Србији у 2010. години готово једнаке (0,2 односно 0,24/100.000).

Протозоалне цревне инфестације (*Infestationes intestinales protozoicae aliae*)

У Републици Србији је током 2010. године пријављено 180 случајева ламблијазе са инциденцијом 2,45/100.000 (табела 1). У групи цревних заразних болести у 2010. години ламблијаза се налази на седмом месту са учешћем од 1,02%. У Војводини је регистрована знатно виша инциденција (5,08/100.000) него у централној Србији (1,49/100.000).

Вирусни менингитис (*Meningitis viralis*)

У Републици Србији у 2010. години регистрован је значајан пораст броја оболелих од вирусног менингитиса (721) за 76,3% у односу на претходну годину, када је регистрован 171 случај, због епидемијског јављања овог

обољења на територији Јужнобачког и Јужнобанатског округа, као и повећаног броја оболелих на територији Града Београда и Мачванског округа. У 2010. години у Републици Србији регистрована је инциденција 9,84/100.000 (табела 1). У Војводини је регистрована знатно виша инциденција (13,76/100.000) у односу на централну Србију (8,4/100.000). Највиша узрасно-специфична инциденција регистрована је у узрасту 5–9 и 10–14 година (38,35 и 35,93/100.000), а најнижа у узрасту 60 и више година (0,95/100.000) (табела 4).

У 2010. години регистроване су две епидемије вирусног менингитиса међу становништвом на територији Јужнобачког (142 оболеле особе) и Јужнобанатског округа (62 оболеле особе).

Није регистрован ниједан смртни исход код особа оболелих ове болести током 2010. године.

Акутни хепатитис А и неодређени акутни вирусни хепатитис (*Hepatitis acuta A et Hepatitis viralis acuta non determinata*)

У 2010. години у Републици Србији регистровано је 299 особа оболелих од акутног вирусног хепатитиса А, што је значајан пад у односу на претходну годину када су пријављене 445 оболеле особе (табела 1). Регистрована стопа инциденције од 4,08/100.000 најнижа је у последњих седам година. У централној Србији је регистрована виша инциденција (4,59/100.000) у односу на Војводину (2,69/100.000). Није било смртних исхода од ове болести.

Пријављено је 14 епидемија вирусног хепатитиса А са 61 оболелом особом. У 12 епидемија (55 оболелих особа) пут преноса био је контакт, док у две епидемије пут преноса није утврђен.

У 2010. години регистроване су 84 особе оболеле од акутног вирусног хепатитиса чији узрочник није утврђен, што је значајно више него у 2009. години, када је регистровано 56 случајева. Инциденција неодређеног вирусног хепатитиса у 2010. години у Републици Србији износила је 1,14/100.000 (табела 1). У Војводини је регистрована знатно нижа инциденција (0,2/100.000) у поређењу са централном Србијом (1,49/100.000).

ЗООНОЗЕ

У 2010. години пријављено је укупно 310 особа оболелих од зооноза, са стопом инциденције од 4,23/100.000 (табела 1). Број оболелих у овој години је за 26,25% већи од броја пријављених у претходној години, а условљен је порастом броја оболелих од туларемије (због епидемијског јављања на територији Пчињског округа), трихинелозе, листериозе и кју грознице. У овој години, леталитет у групи зооноза био је 0,94% (три умрла лица) и два и по пута је нижи од леталитета забележеног у претходној години (2,54%). Смртни случајеви забележени су код *хеморагијске грознице са бубрежним синдромом* (2) и *тетануса одраслих* (1).

На подручју Републике Србије, у периоду од 2006. до 2010. године, зоонозе показују циклично јављање са годишњим осцилацијама у броју оболелих.

Табела 1. Број оболелих и инциденција зооноза на територији Републике Србије, у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Tetanus alius</i>	оболели	7	11	5	6	2
	Инц/100.000	0,09	0,15	0,07	0,08	0,02
<i>Tetanus neonati</i>	оболели	0	0	0	1	0
	Инц/100.000	0	0	0	0,01	-
<i>Listerios, non specificata</i>	оболели	1	3	3	3	6
	Инц/100.000	0,01	0,04	0,04	0,04	0,08
<i>Anthrax</i>	оболели	-	-	4	1	0
	Инц/100.000	-	-	0,05	0,01	-
<i>Leptospirosis</i>	оболели	26	41	30	22	23
	Инц/100.000	0,35	0,55	0,41	0,29	0,31
<i>Trichinellosis</i>	оболели	188	177	91	50	111
	Инц/100.000	2,53	2,39	1,23	0,68	1,51
<i>Echinococcosis</i>	оболели	38	25	37	32	28
	Инц/100.000	0,5	0,33	0,5	0,43	0,38
<i>Brucellosis</i>	оболели	11	0	4	10	4
	Инц/100.000	0,15	0	0,05	0,13	0,05
<i>Toxoplasmosis</i>	оболели	69	88	78	73	76
	Инц/100.000	0,92	1,19	1,06	0,99	10,3
<i>Psittacosis-ornithosis</i>	оболели	2	0	0	2	1
	Инц/100.000	0,03	0	0	0,02	0,01
<i>Q febris</i>	оболели	46	12	15	17	24
	Инц/100.000	0,62	0,16	0,20	0,23	0,32
<i>Febris haemorrhagica cum syndromate renalis</i>	оболели	42	14	11	17	8
	Инц/100.000	0,56	0,19	0,14	0,23	0,1
<i>Tularemia</i>	оболели	36	7	25	2	27
	Инц/100.000	0,48	0,09	0,34	0,02	0,36
УКУПНО	оболели	466	378	303	236	310
	Инц/100.000	6,26	5,10	4,10	3,21	4,23

Тетанус (*Tetanus alius*)

У 2010. години у Републици Србији пријављена су укупно два случаја тетануса одраслих са инциденцијом 0,02/100.000 (табела 2), док је леталитет износио 50%.

У централној Србији регистрована је једна оболела особа женског пола у узрасту 60 и више година у августу месецу са територије Пиротског округа, која је преминула од последица тетануса у септембру. У Војводини је регистрован случај тетануса код детета женског пола старог шест година, на територији Западнобачког округа у септембру.

Табела 2 . Број оболелих и инциденција тетануса у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010.године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Tetanus alius</i>	оболели	7	11	5	6	2
	Инц/100.000	0,09	0,15	0,07	0,08	0,02

Тетанус новорођенчади (*Tetanus neonati*)

У 2010. години у Републици Србији није регистрован ниједан случај тетануса новорођенчади.

Антракс (*Anthrax*)

У 2010. години није регистрован ниједан случај антракса у Републици Србији.

Лептоспироза (*Leptospirosis*)

У 2010. години пријављена су 23 случаја оболевања од лептоспирозе, што је готово једнако броју пријављених случајева у 2009. години (22 оболела).

На подручју централне Србије пријављено је 17 случајева (инц.0,31/100.000), а у Војводини 6 (инц.0,3/100.000). Сви оболели су узраста преко 15 година, са већом заступљеношћу мушког пола (95,7%).

У 2010. нису регистровани смртни исходи од овог обољења.

У референтној лабораторији Института за јавно здравље Србије у току 2010. године прегледано је укупно 133 узорка серума на лептоспире, од којих је 21 или 15,8% било позитивно.

Трихинелоза (*Trichinellosis*)

У 2010. години, у Републици Србији пријављено је 111 оболелих од трихинелозе са инциденцијом 1,51/100.000. Од тога су 102 случаја (91,9%) регистрована у епидемијској форми (девет епидемија). У централној Србији пријављен је 101 оболели, а у Војводини 10 оболелих (табела 3). Према топографској дистрибуцији највиша инциденција трихинелозе региструје се у Мачванском округу (16,08/100.000), па следи Град Београд (2,75/100.000).

Трихинелоза показује изразиту сезоност у току јануара, фебруара, марта и децембра, а највећи број оболелих регистрован је у јануару 2010. године (37 оболелих, односно 33,3%). Оболеле особе региструју се у свим узрасним групама, али највећи број оболелих је у узрасту од 20 до 59 година (укупно 77 оболелих, односно 69,4%). У 2010. години према полној дистрибуцији оболелих заступљенији је мушки пол (62% : 38%).

У току 2010. године пријављено је девет епидемија трихинелозе, са укупно 102 оболеле особе. Пут преноса била је храна, односно заражено свињско месо, прерађевине од зараженог свињског меса, кобасице и заражено коњско месо.

Табела 3. Број оболелих и инциденција од трихинелозе у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Trichinellosis</i>	Оболели	188	177	91	50	111
	Инц/100.000	2,53	2,39	1,23	0,68	1,51

Ехинококоза (*Echinococcosis*)

У 2010. години оболело је 28 особа (инц. 0,38/100.000) и то од *Echinococcosis hepatis* 22 особе, од *Echinococcosis alia non specificata* пет особа и од *Echinococcosis pulmonis* једна особа. У централној Србији оболело је 13 особа, а у Војводини 15. Осим једне оболеле особе узраста 10–14 година са територије Војводине, остале оболеле особе су у узрасту изнад 15 година, а доминира женски пол (62,5% оболелих). Болест се региструје током целе године без сезонских врхова.

У периоду од 2006. до 2010. године у Републици Србији, највећи број оболелих од ехинококоза (38) као и највиша инциденција (инц. 0,53/100000), забележени су 2006. године.

Бруцелоза (*Brucellosis*)

У 2010. години, у Р. Србији регистрована су четири случаја бруцелозе (инц. 0,05/100.000), сви на територији централне Србије (0,07/100.000). Према полној дистрибуцији оболелих подједнако су заступљена оба пола, а све оболеле особе су у узрасту преко 15 година.

Токсоплазмоза (*Toxoplasmosis*)

У односу на претходну годину, у 2010. години дошло је до благог пораста броја пријављених случајева токсоплазмозе за 4%.

Пријављено је укупно 76 случајева (инц. 1,03/100.000), од тога у централној Србији 58 (инц. 1,08/100.000), а у Војводини 18 (инц. 0,91/100.000).

Највећи број оболелих је у узрасним групама 20–29 (20) и 30–39 (16), уз доминацију женског пола (60,5%).

Орнитоза-пситакоза (*Ornithosis- psittacosis*)

У 2010. години регистрован је један случај оболевања од орнитоза-пситакозе у Војводини, са стопом инциденције 0,01/100.000 у Републици Србији, односно 0,05 у Војводини. Оболела особа је мушког пола, узраста 30–39 година, са територије Севернобачког округа.

Q грозница (*Q febris*)

За разлику од претходне године, у 2010. години Q грозницу пријављује и централна Србија, у којој су регистрована два случаја, док је Војводина пријавила 22 случаја оболевања од Q грознице. Број пријављених случајева је за 29,2% већи у односу на претходну годину (табела 4). Оболеле су укупно 24 особе (инц. 0,32/100.000), а највиша инциденција регистрована је у Средњебанатском округу (инц. 9,32/100.000). Сви регистровани случајеви су у узрасту изнад 20 година, а међу оболелима је пет пута више особа мушког пола.

Q грозница се јављала и у епидемијском облику. Пријављена је једна епидемија међу становништвом села Стајићево и Бело Блато, општина Зрењанин (Средњебанатски округ), у којој су оболеле четири особе, а једна особа је хоспитализована. Извор заразе није утврђен.

Табела 4. Број оболелих и инциденција од Q грознице у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Q febris</i>	оболели	46	12	15	17	24
	Инци/100.000	0,62	0,16	0,20	0,23	0,32

Хеморагијска грозница са бубрежним синдромом (*Febris haemorrhagica cum syndroma renali*)

У 2010. години пријављено је осам оболелих (инц. 0,1/100.000), сви у централној Србији (инц. 0,14/100.000). За један случај оболевања ИЗЈЗ Србије добио је лабораторијску потврду од Института за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак,”, али није достављена пријава сумње/обољења, па недостају основни подаци о оболелој особи, те стога овај случај није ушао у годишњи извештај о кретању заразних болести на територији Републике Србије.

У 2010. години, као и прошле године готово ниједна копија пријаве сумње на ХГБС према члану 7. и 12. Правилника о пријављивању заразних болести и других случајева утврђених Законом о заразним болестима (Сл. гласник РС 98/05) није благовремено достављена Одељењу за превенцију и контролу заразних болести ИЗЈЗ Србије, од стране установа у којима је сумња постављена. Уочени пропусти у хитном информисању, односно пријављивању

сумње на случај хеморагијске грознице, достављању копија пријаве сумње, епидемиолошког испитивања до тренутка лабораторијске потврде узрочника, укључујући и законску обавезу издавања резултата лабораторије, могли би имати огромне и далекосежне последице по здравље становника и других професионално експонираних лица у случају појаве хеморагијске грознице са интерхуманим путем преноса.

У периоду од 2006. до 2010. године, највећи број оболелих од хеморагијске грознице са бубрежним синдромом (42), као и највиша инциденција (0,56/100.000) забележени су 2006. године (табела 5).

Према узрасној дистрибуцији највећи број оболелих је у узрасту од 40 до 49 година (4). Међу оболелим особама један случај хеморагиске грознице са бубрежним синдромом регистрован је код особе женског пола, остало су мушакрци.

Регистрована су два смртна исхода у току 2010. године (стопа морталитета 0,02/100.000, леталитет 25,0%), један код особе мушког пола у узрасној групи од 50–59 година, а други код особе женског пола узраста 40–49 година.

Сви оболели су лабораторијски потврђени у Институту за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“, као хеморагијске грознице са бубрежним синдромом.

Табела 5. Број оболелих и инциденција од хеморагијске грознице са бубрежним синдромом у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Febris haemorrhagica cum syndroma renali</i>	Оболели	42	14	11	17	8
	Инц/100.000	0,56	0,19	0,14	0,22	0,1

Туларемија (*Tularemia*)

У 2010. години регистрован је тринаест пута већи број оболелих од туларемије (27) у односу на претходну годину (2), при чему је 17 оболелих особа из три епидемије туларемије на територији Пчињског округа (општине Врање, Бујановац и Прешево). Све оболеле особе су са подручја централне Србије.

У периоду од 2006. до 2010. године, највећи број оболелих (36) и највиша инциденција (инц. 0,48/100.000) регистровани су 2006. године. Најмањи број оболелих (7) и најнижа инциденција (инц. 0,09/100.000) забележени су 2007. године (табела 1).

Током 2010. године пријављене су три епидемије туларемије, једна породична и две међу становништвом на подручју Пчињског округа (општине Бујановац, Прешево и Врање) са укупно 17 оболелих особа. Ни у једној епидемији није утврђен резервоар/извор заразе и пут преноса заразе, иако је у свим случајевима потврђено присуство мање или више ситних глодара (мишева/пацова), као могућих резервоара/извора заражавања.

Листерия (Listeriosis)

У 2010. години пријављено је шест случајева листериозе (инц. 0,08/100.000), три са подручја Војводине (0,15/100.000) и три из централне Србије (инц. 0,05/100.000).

ВЕКТОРСКЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

У 2010. години, на подручју Републике Србије, пријављено је укупно 985 случајева болести из ове групе, са инциденцијом 13,45/100.000. Благих пораст броја пријављених случајева (4,7%) у односу на претходну годину последица је већег броја пријављених случајева лајмске болести.

Регистрован је један случај оболевања од Кримске-Конго хеморагијске грознице.

Табела 1. Број оболелих и инциденција векторских болести у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Malaria	Оболели	4	13	12	13	13
	Инц/100.000	0,05	0,17	0,16	0,18	0,18
Morbus Lyme	Оболели	510	651	864	925	970
	Инц/100.000	6,85	8,78	11,7	12,58	13,24
Leishmaniasis	Оболели	3	1	1	1	1
	Инц/100.000	0,04	0,01	0,01	0,01	0,01
Encephalitis viralis ixodibus	Оболели	*1	-	-	-	-
	Инц/100.000	0,01	-	-	-	-
Febris haemorrhagica crimeana	Оболели	-	-	-	-	1
	Инц/100.000	-	-	-	-	0,01
УКУПНО	Оболели	518	665	877	939	939
	Инц/100.000	6,96	8,97	11,88	12,76	12,76

*Случај *Encephalitis viralis ixodibus* пријављен 2006. године највероватније је погрешно класификован у групу векторских заразних болести уместо у групу цревних заразних болести као *Meningitis viralis*.

Маларија (*Malaria*)

У 2010. години регистровано је 13 случајева импортоване маларије (*Malaria tropica* 12 и *Malaria tertiana* један случај), инциденција 0,17/100.000.

Један случај регистрован је на територији Војводине (инц. 0,05/100.000), а сви остали случајеви (12) регистровани су на подручју централне Србије (инц. 0,22/100.000). Све оболеле особе су мушког рода. Према узрастој дистрибуцији пет особа је узраста 40–49 година, четири особе узраста 30–39 година, две особе узраста 50–59 година и по једна особа узраста 20–29 и 60 и више година.

Оболела лица су извесно време боравила на раду, у трајању од једног или више месеци, у земљама са ендемском маларијом (Екваторијална Гвинеја, Ангола, Либерија, Гана, Конго, Нигерија) и нередовно, или уопште нису користили хемиопрофилактику против маларије.

Током 2010. године није било смртних исхода у овој групи болести.

Лајмска болест (*Morbus Lyme*)

Лајмска болест и у 2010. години представља водећу болест у групи векторских болести, са учешћем у структури од 98,5%. У овој години пријављено је укупно 970 случајева лајмске болести (инц. 13,24/100.000), што је за 4,6% више регистрованих него у претходној години. У централној Србији

пријављене су 694 оболеле особе (инц. 12,96/100.000), а у Војводини 291 оболели (инц. 14,78/100.000). Изузев на територији Јабланичког округа, болест се региструје у свим окрузима Републици Србије, са највишом инциденцијом у Колубарском округу (82,08/100.000) и најнижом инциденцијом у Пчињском округу (0,43/100.000).

Лајмска болест се региструје током целе године, са највећом учесталашћу у јуну и јулу месецу, када је оболело 397 лица, односно 41% свих пријављених. Заступљеност женског пола у односу на мушки била је 56 : 44. У узрасту до годину дана није пријављен ниједан случај оболевања од лајмске болести, а најзаступљеније су узрастне групе од 20 до 60 и више година, које заједно учествују са 81% у укупном оболевању.

У референтној лабораторији за лептоспире, борелије и трепонеме Института за Јавно Здравље Србије у току 2010. године у оквиру дијагностике лајмске болести тестирано је 2280 узорка ELISA тестом, у оквиру којих је у IgM класи било позитивно 167, а у IgG 222 узорка. У Western-blot тесту од 764 узорка било је 106 позитивних у IgM класи, а 69 у IgG класи.

Лајшманијаза (*Leishmaniasis*)

Регистровање лајшманијазе на подручју Србије, у форми појединачних случајева наставља се и у 2010. години, када је пријављен један случај (инц. 0,01/100.000) из централне Србије.

ПАРАЗИТАРНЕ БОЛЕСТИ

Од паразитарних болести обавезном пријављивању од 2005. године подлеже само шуга.

Шуга (*Scabies*)

У 2010. години пријављено је 4440 случајева шуге (инц. 60,64/100.000), што је за 11% више пријављених него у 2009. години (табела 1). У централној Србији пријављена су 2393 случаја (инц. 44,71/100.000), а у Војводини 2047 (инц. 104/100.000).

Пријављене су четири епидемије шуге са укупно 20 оболелих, све на територији Војводине. Од тога је једна епидемија са четири оболеле особе регистрована у колективу, односно у Дому за лица ометена у развоју у општини Бачка Топола (Севернобачки округ). Остало су породичне епидемије.

Табела 1. Број оболелих и инциденција шуге у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Scabies</i>	Оболели	4555	4872	4348	3954	4440
	Инци/100.000	61,22	65,74	58,9	53,79	60,64

ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ ПРЕНОСЕ ПОЛНИМ ПУТЕМ

Заразне болести које се преносе полним путем, искључујући вирусне хепатитисе Б и Ц, са 1361 случаја учествују са 0,4% међу свим регистрованим случајевима заразних болести у Републици Србији током 2010. године.

Основна обележја у групи заразних болести које се преносе полним путем у периоду 2006-2010. година су смањење броја оболелих од гениталне хламидијазе и болести узроковане HIV-ом (AIDS, сида) и пораст броја пријављених случајева сифилиса, док се оболевање од гонореје карактерише мањим или већим осцилацијама. Пријављени случајеви не приказују реално стање, како због непознатог степена подрегистрације тако и због инсуфицијентног пријављивања, посебно из приватног здравственог сектора (табела 1).

Табела 1. Број оболелих и инциденција заразних болести које се преносе полним путем у Републици Србији, у периоду 2006-2010. година

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010
<i>Syphilis</i>	Оболели	57	68	50	67	87
	Инц/100.000	0,77	0,92	0,68	0,91	1,19
<i>Gonorrhoea</i>	Оболели	68	107	106	162	78
	Инц/100.000	0,92	1,44	1,44	2,20	1,07
<i>Morbus HIV(AIDS, сида)</i>	Оболели	52	42	40	53*	47
	Инц/100.000	0,70	0,57	0,54	0,71	0,64
<i>Infectiones sexuales chlamydiales</i>	Оболели	2942	2701	2332	1973	1149
	Инц/100.000	39,69	36,44	31,59	26,84	15,69
УКУПНО	Оболели	3118	2918	2526	2254	1361
	Инц/100.000	42,07	39,37	34,22	30,67	18,59

* један случај оболевања у 2009. години је пријављен 2010. године

Најниже узрасно-специфичне инциденције регистроване су у узрасту 0-14 и 50 и више година, изузимајући сифилис, а највише у узрасту 20-29 и 30-39 година, (табела 2).

Табела 2. Узрасно-специфична инциденција појединих болести које се преносе полним путем у Републици Србији током 2010. године

Узрасне групе	<i>Syphilis</i>		<i>Gonorrhoea</i>		<i>Morbus HIV</i>	
	Обол.	Инц/100.000	Обол.	Инц/100.000	Обол.	Инц/100.000
0-14	0	0	0	0	0	0
15-19	1	0,23	5	1,17	0	0
20-29	22	2,22	44	4,43	13	1,31
30-39	26	2,60	14	1,40	13	1,30
40-49	18	1,84	11	1,12	12	1,22
50 и више	20	0,71	4	0,14	9	0,32

Сифилис (*Syphilis*)

Број оболелих од сифилиса у 2010. години, са пријављених 87 случајева и инциденцијом 1,19 на 100.000 становника, за 30% је већи у односу на 2009. годину, односно регистрована је највиша инциденција у претходних пет година (табела 1).

У Војводини је регистрована нешто виша инциденција (1,37/100.000, односно 27 случајева) у односу на централну Србију (1,12/100.000, са регистрованих 60 случајева сифилиса).

Дистрибуција оболелих у односу на пол показује скоро осмоструко већу заступљеност мушког пола у односу на женски ($77:10=7,7:1$).

У 2010. години највиша узрасно-специфична инциденција регистрована је у узрасту 30-39 година (2,60/100.000), а потом у узрасној групи 20-29 година (2,22/100.000) (табела 2).

Није регистрован ниједан случај конгениталног сифилиса.

Гонореја (*Gonorrhoea*)

У 2010. години гонореја је по учесталости на трећем месту у овој групи заразних болести, са регистрованих 78 случајева и инциденцијом 1,07/100.000, односно инциденцијом више него двоструко нижом у односу на претходну годину, а сличну регистрованој инциденцији 2006. године (табела 1).

Према територијалној дистрибуцији сличне инциденције су регистроване у Војводини и централној Србији (1,22/100.000 и 1,01/100.000).

Дистрибуција оболелих у односу на пол указује да је мушки пол скоро шестоструко више заступљен у односу на женски ($66:12=5,5:1$), што је уобичајено обзиром на чињеницу да ова полна инфекција код жена најчешће протиче асимптоматски (табела у прилогу).

Специфична стопа новооболелих од гонореје према узрасту је уобичајено највиша у узрасној групи 20-29 година (4,43/100.000), а следе узрасне групе 30-39 година (1,40/100.000) и 15-19 година (1,17/100.000) (табела 2).

HIV болест (*Morbus HIV, AIDS*, сида)

Према ревидираним подацима централног регистра оболелих и умрлих од AIDS-а на територији Републике Србије, од почетка епидемије, 1985. године, закључно са 2010. годином укупно је регистровано 1537 случајева AIDS-а (59% свих регистрованих HIV позитивних особа). Такође, у истом периоду 996 особа је умрло од AIDS-а (65% свих оболелих од AIDS-а).

У 2010. години регистровано је 47 особа новооболелих од AIDS-а (инциденција 0,64/100.000 становника), док је 26 особа умрло од AIDS-а (морталитет 0,36/100.000, односно 55% умрлих у односу на новооболеле у 2010. години) (табела 3). У 2010. години регистроване инциденција и морталитет од AIDS-а су на сличном нивоу као 2006. и 2009. године (табела 3).

У региону централне Европе, коме припада и наша земља, у периоду 2000-2009. година виша инциденција AIDS-а регистрована је само у Румунији, док је инциденција нижа или једнака један новооболели на милион становника

регистрована у Словачкој и Турској (*HIV/AIDS Surveillance in Europe 2009, Surveillance Report, ECDC/WHO, 2010, www.ecdc.europa.eu*).

Табела 3. Оболели и умрли од AIDS-а у Републици Србији, у периоду 1985-2010. година

Година оболевања/ умирања	Централна Србија		Војводина		Р. Србија	
	Обол.	Умрло	Обол.	Умрло	Обол.	Умрло
1985.	3	2	0	0	3	2
1986.	5	2	0	0	5	2
1987.	10	9	2	1	12	10
1988.	24	13	6	1	30	14
1989.	32	19	3	4	35	23
1990.	51	32	3	5	54	37
1991.	61	31	2	0	63	31
1992.	77	74	4	5	81	79
1993.	66	67	7	4	73	71
1994.	82	56	6	7	88	63
1995.	98	73	8	8	106	81
1996.	87	83	12	7	99	90
1997.	74	58	7	6	81	64
1998.	98	57	7	5	105	62
1999.	51	46	10	6	61	52
2000.	72	35	6	7	78	42
2001.	70	51	8	5	78	56
2002.	70	22	8	4	78	26
2003.	53	26	8	1	61	27
2004.	49	22	9	5	58	27
2005.	46	19	8	6	54	25
2006.	47	21	5	3	52	24
2007.	37	14	5	1	42	15
2008.	35	20	5	2	40	22
2009.	43*	22	10	3	53	25
2010.	36	24	11	2	47	26
УКУПНО	1377	898	160	98	1537	996

*Један случај пријављен 2010. године

Према територијалној дистрибуцији у 2010. години AIDS доминира у централној Србији, са регистрованих 36 случајева (77%) и нешто вишом инциденцијом (0,67/100.000) у односу на Војводину (0,56/100.000), при чему се тај однос одржава на сличном нивоу током читавог периода епидемије (табела 3). Највеће груписање оболелих је на територији града Београда, 20 регистрованих случајева (43% свих новооболелих у 2010. години), што је слично као и у претходним годинама. Највиша инциденција случајева AIDS-а регистрована је на територији Борског округа (1,51/100.000), а следе град Београд (1,23/100.000) и Шумадијски округ (1,04/100.000), док је у Војводини највиша инциденција регистрована у Севернобанатском округу (1,95/100.000).

Табела 4. Кумулативни број оболелих и умрлих од AIDS-а према полу и узрасту у Републици Србији, у периоду 1985-2010. година

Узраст	Мушко		Женско		Свега	
	Обол.	Ум.	Обол.	Ум.	Обол.	Ум.
0 - 14	23	12	14	10	37	22
15 - 19	16	12	4	1	20	13
20 - 24	34	21	9	4	43	25
25 - 29	121	81	53	39	174	120
30 - 39	474	319	200	119	674	438
40 - 49	296	192	81	47	377	239
50 - 59	122	74	19	10	141	84
60 +	57	45	14	10	71	55
УКУПНО	1143	756	394	240	1537	996

Кумулативна дистрибуција оболелих од AIDS-а према полу показује да је мушкараца скоро троструко више у односу на жене ($1143 : 394 = 2,9 : 1$), при чему је у 2010. години однос полова био $5,7 : 1$ у корист мушкараца. Сличан однос полова се региструје и међу умрлима од AIDS-а (кумулативно $756 : 240 = 3,2 : 1$, односно у 2010. години $4,2 : 1$) (табеле 4, 5 и 6).

По први пут од почетка епидемије, највиша узрасно-специфична инциденција AIDS-а у 2010. години у Републици Србији регистрована је у узрасту 20-29 година ($1,31/100.000$), а следи узраст 30-39 година ($1,30/100.000$) и 40-49 година ($1,22/100.000$) (табела 2).

Табела 5. Оболели од *Morbus HIV (AIDS)* по полу, узрасту и години оболевања у Републици Србији, у периоду 2006-2010. година

Узраст/пол	2006.		2007.		2008.		2009.		2010	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
0 - 14	1	0	0	1	2	0	1	0	0	0
15 - 19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 - 24	2	0	3	0	2	0	0	0	2	0
25 - 29	2	0	4	0	1	0	6	0	10	1
30 - 39	13	6	6	5	11	4	13	2	10	3
40 - 49	12	4	10	7	6	4	16	4	9	3
50 - 59	9	2	1	2	5	2	6	0	8	0
60 +	1	0	3	0	3	0	3	2	1	0
УКУПНО	40	12	27	15	30	10	45	8	40	7

Табела 6. Умрли од *Morbus HIV (AIDS)* по полу, узрасту и години умирања у Републици Србији, у периоду 2006-2010. година

Узраст/пол	2006.		2007.		2008.		2009.		2010	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
0 - 14	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
15 - 19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 - 24	0	0	1	0	2	0	1	0	0	0
25 - 29	0	0	0	0	1	0	2	0	4	1
30 - 39	9	4	4	0	2	3	2	2	6	3
40 - 49	8	1	4	3	5	1	10	1	5	1
50 - 59	1	0	1	1	5	1	2	1	5	0
60 +	1	0	1	0	2	0	2	1	1	0
УКУПНО	19	5	11	4	17	5	20	5	21	5

Од 26 особа умрлих од AIDS-а током 2010. године две су са територије Војводине, а 17 (65%) из Београда. Однос полова међу умрлима од AIDS -а износи

4,2 мушкарца : 1 жени, док је највећи број умрлих регистрован у узрасту 30-59 година (20 особа тј. 77%, са регистрованим морталитетом 0,64/100.000). У узрасној групи 25-29 година регистровано је 5 особа умрлих од AIDS-а (морталитет 0,98/100.000). У односу на трансмисивну категорију највећи број умрлих регистрован је у популацији мушкараца који имају сексуалне односе са мушкарцима (10 особа тј. 38%), а затим међу инјектирајућим корисницима дрога (6 особа тј. 23%), особама које су инфициране HIV-ом хетеросексуалним путем (4 особе, односно 15%), док код скоро четвртине умрлих није пријављен начин трансмисије HIV-а (6 особа тј. 23%).

Међу новооболелима од AIDS-а током 2010. године регистровано је 16 смртних исхода (62%), док је код 10 умрлих лица AIDS дијагностикован у периоду од 2000. до 2009. године.

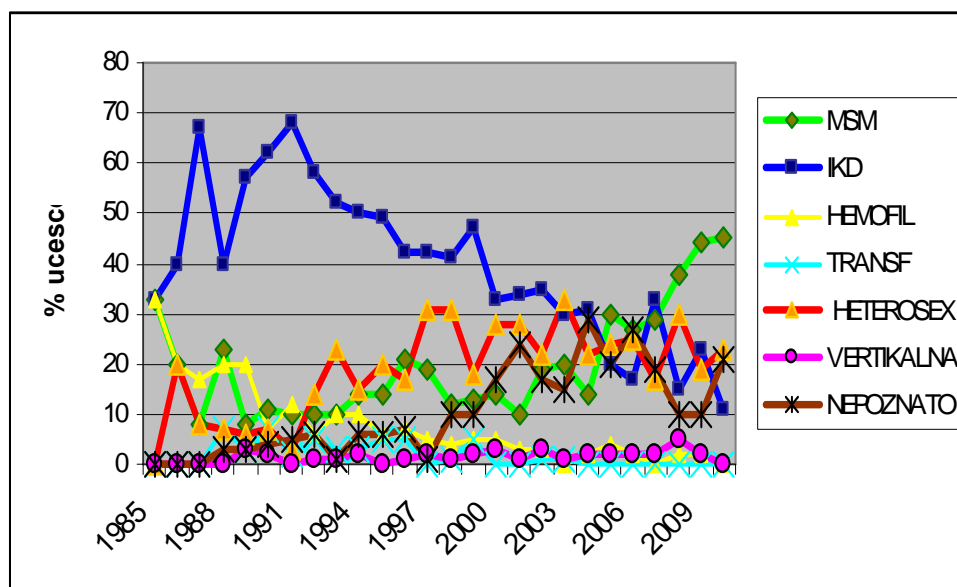
Кумулативно посматрано, водећи начин трансмисије HIV инфекције међу регистрованим особама оболелим од AIDS-а је употреба заједничког прибора за инјектирање код интравенских корисника дрога (624 оболелих тј. 40,6%), који са оболелима од хемофилије и примаоцима крви и крвних деривата чине половину свих оболелих (48,4%). Другу велику групу, према пријављеном начину трансмисије, чине оболели који су инфицирани незаштићеним сексуалним односом, са учешћем од 39,2%. Вертикална трансмисија, тј. пренос HIV инфекције са мајке на дете, изузетно је ретка међу регистрованим случајевима AIDS-а (1,6%). За десетину оболелих није утврђен или није пријављен начин преноса HIV-а (166 случајева тј. 10,8%) (табела 7).

Међу умрлима од AIDS-а од почетка епидемије скоро половина је интравенских корисника дрога (48,4%), док је трећина свих умрлих HIV стекла незаштићеним сексуалним контактом (33%), а сваки десети умрли је хемофиличар или прималац крви или крвних деривата (табела 7).

Табела 7. Кумулативни број оболелих и умрлих од *Morbus HIV* према начину трансмисије у Републици Србији, у периоду 1985-2010. година

Трансмисивне групе	Број оболелих	% оболелих	Број умрлих	% умрлих
Интравенски корисници дрога	624	40,6%	482	48,4%
Хемофиличари и примаоци крви и деривата	120	7,8 %	92	9,2%
Хомо/бисексуалци (МСМ)	282	18,3 %	153	15,4%
Хетеросексуалци и сексуални партнери HIV +	321	20,9%	175	17,6%
Са мајке на дете (вертикална трансмисија)	24	1,6%	13	1,3%
Непознато	166	10,8%	81	8,1 %
УКУПНО	1537	100,0%	996	100,0%

На графикону 1 се уочава тренд опадања учешћа оболелих од AIDS-а међу интравенским корисницима дроге, хемофиличарима и примаоцима крви и крвних деривата, а са друге стране пораст оболелих међу хомо/бисексуалцима и хетеросексуалцима са ризичним понашањем, нарочито изражен од 1992. године (79% у 2010. години у односу на 13% у 1991. години). Још увек висок проценат оболелих лица са непознатим начином трансмисије указује на потенцијалну слабост надзорног система, али и на висок степен стигматизације појединих начина понашања у нашој средини (21% свих регистрованих случајева током 2010. године).

Графикон 1. Учешће оболелих од AIDS-а у односу на трансмисивну групу и годину дијагностиковања оболења у Републици Србији, 1985-2010. година

Од почетка епидемије до краја 2010. године најчешћа клиничка манифестација AIDS-а су биле разне опортунистичке инфекције изазване бактеријским, вирусним, паразитским или гљивичним узрочницима (1073

оболелих тј. 70%), а следе кахектични синдром (236 оболелих тј. 15%), HIV енцефалопатија (133 оболелих тј. 9%), лимфоми (67 случајева тј. 4%), Капошијев сарком (21 случај тј. 1,4%) итд. Најчешћа опортунистичка инфекција била је плућна или ванплућна туберкулоза (329 оболелих), затим пнеумонија узрокована *Pneumocystis carinii* (265 оболелих особа), кандидијаза једњака (165 оболелих), токсоплазмоза мозга (66 случајева) и прогресивна мултифокална леукоенцефалопатија (62 случаја).

И у 2010. години, као и у ранијем периоду, AIDS се најчешће манифестовао опортунистичким инфекцијама, уз значајно учешће инфекција узрокованих бацилом туберкулозе (15%), пнеумоније узроковане *Pneumocystis carinii* (19%), и менингоенцефалитисима (6%). Кахектични синдром је као једина дијагноза индикативна за AIDS регистрован код три особе (6%), а као придружена дијагноза код још шест оболелих особа, код деветине оболелих клиничка манифестација је била енцефалопатија узрокована HIV-ом (11%), док је учешће лимфома као главне болести индикативне за AIDS слично оном регистрованом 2009. године (табела 8).

Међу новооболелим особама од AIDS-а у 2010. години на високоактивној антиретровирусној терапији (HAART) пре дијагностиковања AIDS-а било је две особе (4% свих оболелих), код којих је HIV инфекција дијагностикована 1997. и 2002. године.

Табела 8. Оболели од AIDS-а према клиничким манифестацијама у Републици Србији у периоду 2006-2010. година

Клинички индикатори <i>Morbus HIV</i>	2006.		2007.		2008.		2009.		2010.	
	Број оболелих	Учешће %	Број оболелих	Учешће %	Број оболелих	Учешће %	Број оболелих	Учешће %	Број оболелих	Учешће %
А) Опортунистичке инфекције										
<i>TB pulmonalis</i>	7	13,5	5	11,9	5	12,5	5	9,4	3	6,4
<i>TB extrapulmonalis</i>	11	21,2	11	26,2	1	2,5	2	3,8	4	8,5
<i>Candidiasis oesophagii (CE)</i>	6	11,5	4	9,5	0	0	3	5,7	6	12,8
<i>Bolest uzrokovana citomegalovirusom (CMV)</i>	0	0	0	0	0	0	1	1,9	1	2,1
<i>Pneumocystis carinii pneumonia (PCP)</i>	7	13,5	8	19,0	6	15,0	8	15,1	9	19,1
<i>Toxoplasmosis cerebri</i>	1	1,9	2	4,8	1	2,5	1	1,9	1	2,1
<i>Leucoencephalopathia multifocale progressiva(PML)</i>	3	5,8	2	4,8	3	7,5	5	9,4	1	2,1
<i>Meningoencephalitis</i>	4	7,7	1	2,4	0	0	0	0	3	6,4
Б) Тумори и болести специфичне за <i>Morbus HIV</i>										
<i>Ca cervicis uteri</i>	0	0	0	0	1	2,5	2	3,8	0	0
<i>Encephalopathia HIV</i>	2	3,8	0	0	5	12,5	10	18,9	5	10,7
<i>Sarcoma Kaposii</i>	2	3,8	1	2,4	1	2,5	0	0	0	0
<i>Pneumonia interstitialis lymphoides (LIP)</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

<i>Kahektični sindrom</i>	1	1,9	3	7,1	7	17,5	7	13,2	3	6,4
<i>Lymphoma</i>	3	5,8	1	2,4	6	15,0	4	7,5	4	8,5
В) Друга обољења	5	9,6	4	9,5	4	10,0	5	9,4	7	14,9
УКУПНО	52	100,0	42	100,0	40	100,0	53	100,0	47	100,00

HIV инфекција

Кумулативно, од 1984. до краја 2010. године у Републици Србији регистроване су 2593 особе инфициране HIV-ом, од којих је 1537 особа оболело од AIDS-а (табела 9). На основу достављених индивидуалних пријава у 2010. години укупно су новорегистрована 153 носиоца анти-HIV антитела, при чему је код седам особа са територије Војводине и код једне особе из Београда HIV инфекција дијагностикована 2009. године, тако да је стопа новодијагностикованих случајева HIV инфекције у 2010. години, са пријављених 145 случајева, била 1,98 на 100.000 становника. Међу 145 новодијагностикованих особа инфицираних HIV-ом у 2010. години 34 особе (26%) су свој HIV статус сазнале у стадијуму клинички манифестног AIDS-а, а с друге стране регистрована су 74 (57%) асимптоматска носиоца анти-HIV антитела, док је 17 особа имало неке симптоме и знаке који нису индикативни за AIDS, а за пет особа није пријављен клинички стадијум HIV инфекције.

Према доступним подацима, од почетка епидемије 996 особа је умрло AIDS-а, а 82 особе инфициране HIV-ом су умрле од болести или стања која нису карактеристична за AIDS, тако да је крајем 2010. године у Републици Србији 1515 особа живело са HIV-ом, односно званично регистрована преваленција HIV инфекције закључно са 2010. годином износила је 20 на 100.000 становника тј. 0,02%. Ако би се преваленција рачунала на популацију узраста 15 и више година година, по светским препорукама, онда би регистрована преваленција HIV инфекције крајем 2010. године била 0,03%. Процењена преваленција ХИВ инфекције у популацији 15 и више година је мања од 0,1%.

Табела 9. Новооткривене HIV позитивне особе по полу и години дијагностиковања у Републици Србији, у периоду 1984–2010. година

	Број новооткривених HIV позитивних особа			
Година	Мушко	Женско	Укупно	Однос М : Ж
1984.	11	0	11	11:0
1985.	50	5	55	10:0
1986.	34	7	41	4,9:1
1987.	203	57	260	3,6:1
1988.	79	23	102	3,4:1
Година	Мушко	Женско	Укупно	Однос М : Ж
1989.	41	11	52	3,7:1
1990.	54	27	81	2,0:1
1991.	50	31	81	1,6:1
1992.	51	32	83	1,6:1
1993.	60	39	99	1,6:1
1994.	65	31	96	2,1:1

1995.	72	29	101	2,5:1
1996.	73	31	104	2,4:1
1997.	67	33	100	2,0:1
1998.	80	24	104	3,3:1
1999.	51	32	83	1,6:1
2000.	54	17	71	3,2:1
2001.	75	22	97	3,4:1
2002.	77	27	104	2,9:1
2003.	68	23	91	3,0:1
2004.	83	20	103	4,2:1
2005.	88	16	104	5,5:1
2006.	73	16	89	4,6:1
2007.	75	16	91	4,7:1
2008.	97	18	115	5,4:1
2009.	121*	9*	130	13,4:1
2010.	129	16	145	8,1:1
УКУПНО	1981	612	2593	3,2:1

*8 HIV позитивних особа дијагностикованих 2009. године регистроване су 2010. године

Током 2010. године највећи број новодијагностикованих особа инфицираних HIV-ом пријављен је са територије града Београда (68 особа или 47%), 30 (21%) из Војводине и 47 особа из осталих округа централне Србије. Кумулативно, од почетка епидемије до краја 2010. године, у Војводини је регистровано 308 HIV позитивних особа (12% свих регистрованих HIV позитивних особа).

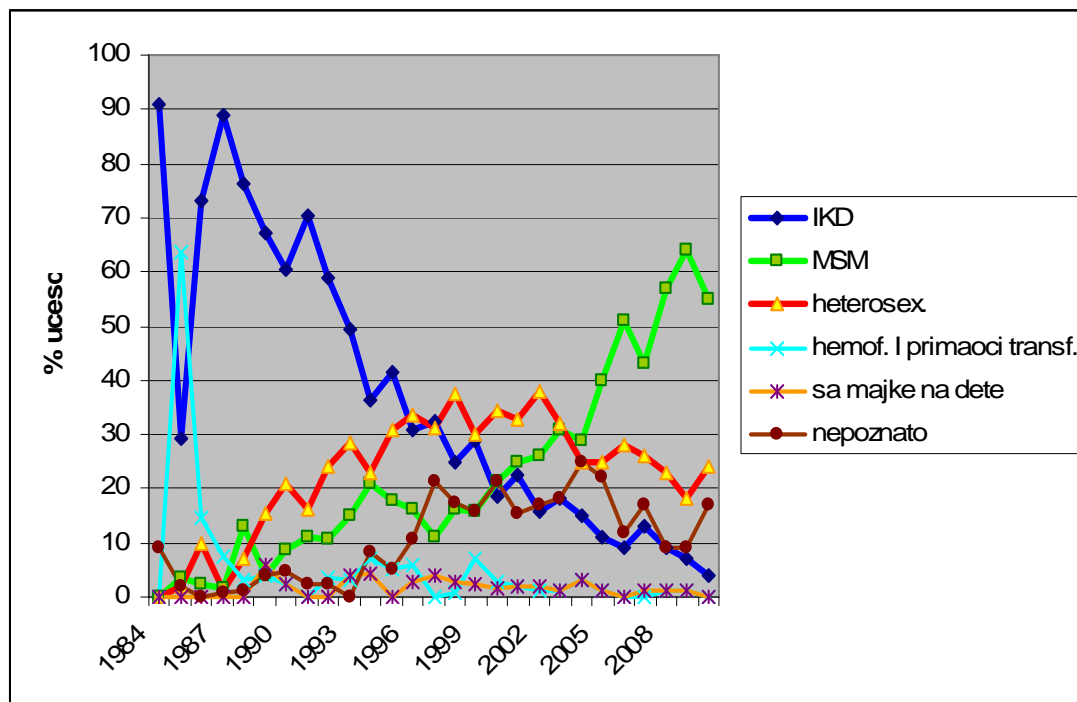
Кумулативно посматрано однос мушког пола према женском међу свим званично регистрованим HIV позитивним особама у Републици Србији је 3,2:1, при чему је однос полова међу новодијагностикованим HIV позитивним особама у 2010. години 8,1 :1 (табела 9).

Највиша узрасно-специфична стопа међу новодијагностикованим HIV позитивним особама у 2010. години регистрована је у узрасту 20-29 година (5,14/100.000), следи узраст 30-39 година (5,09/100.000), па узрасна група 40-49 година (2,04/100.000). У узрасту 15-19 година новодијагностиковане су две особе инфициране HIV-ом (0,47/100.000), а у узрасној групи 50 и више година регистрована стопа износила је 0,71/100.000 (табела бр. 10).

Табела 10. Новодијагностиковане особе инфициране HIV-ом по полу, узрасту и години оболевања у Републици Србији, у периоду 2006-2010. година

Узраст/пол	2006.		2007.		2008.		2009.		2010.	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
0 - 14	0	0	0	1	1	0	2	0	0	0
15 - 19	0	0	0	0	2	0	3	0	2	0
20 - 24	11	2	13	3	14	1	5	0	17	2
25 - 29	17	2	17	1	35	2	32	3	30	3
30 - 39	23	5	23	4	26	5	41	1	43	8
40 - 49	13	5	15	4	9	6	25	3	17	3
50 - 59	7	2	3	2	7	3	8	0	17	0
60 +	2	0	4	1	3	1	5	2	3	0
УКУПНО	73	16	75	16	97	18	121	9	129	16

Према начину трансмисије у 2010. години скоро две трећине новодијагностикованих HIV позитивних особа су мушкарци који су као ризик пријавили незаштићен сексуални контакт са мушкарцима (80 случајева тј. 55%), а следи незаштићен хетеросексуални контакт (35 случајева тј. 24%), односно од 1994. године доминантан начин трансмисије HIV-а је сексуалним путем (графикон 2).

Графикон 2. Учесће новодијагностикованих особа инфицираних HIV-ом у односу на начин трансмисије и годину дијагностиковања HIV инфекције у Републици Србији, 1984-2010. година

У посматраном петогодишњем периоду у популацији интравенских корисника дрога и даље се региструје опадајући тренд новодијагностикованих HIV позитивних особа (4% у 2010. години у односу на 9% 2006. године, односно 70% 1991. године) (табела 10 и графикон 2).

Такође, и током 2010. године значајан је удео новорегистрованих HIV позитивних особа код којих је начин преноса HIV инфекције остао непознат (24 случаја или 17%) (табела 11).

Табела 11. Новодијагностиковане HIV позитивне особе по начину трансмисије у Републици Србији, у периоду 2006-2010. година

Трансмисивне групе	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Интравенски корисници дроге	8	12	10	9	6
Хомо/бисексуални контакт	45	39	65	83	80
Хетеросексуални контакт	25	24	26	23	35
Примаоци крви и	0	0	1	1	0

деривата/хемофиличари					
Са мајке на дете	0	1	1	2	0
Непознато	11	15	12	12	24
УКУПНО	89	91	115	130	145

Код осам новодијагностикованих HIV позитивних особа у 2010. години, од којих је пет интравенских корисника дроге, једна особа са непознатим начином трансмисије HIV-а, а две особе које су инфициране HIV-ом сексуалним путем, лабораторијски је дијагностикована и пријављена коинфекција вирусом хепатитиса Ц. Носилаштво HBsAg регистровано је код осам новодијагностикованих HIV позитивних особа у 2010. години, које су HIV инфекцију углавном стекле незаштићеним хомосексуалним контактом (седам случајева).

Полне инфекције изазване хламидијама (*Infectiones sexuales chlamydiales*)

У 2010. години пријављено је 1149 случајева гениталне хламидијазе у Републици Србији (инциденција 15,69/100.000), што представља значајан пад инциденције у односу на претходну годину (26,84/100.000, односно 42% мање пријављених случајева) (табела 1).

На територији Војводине је регистровано 626 случајева гениталне хламидијазе са више него троструко вишом инциденцијом у односу на централну Србију (31,80/100.000 према 9,77/100.000).

У 2010. години највиша узрасно-специфична инциденција регистрована је у узрасној групи 20-24 године (51,17/100.000 - 246 случајева), а следи узраст 25-59 година (22,25/100.000 - 806 случајева), док је у узрасту 15-19 година регистрована знатно нижа инциденција (10,52/100.000 - 45 случајева) (табела у прилогу).

ВИРУСНИ ХЕПАТИТИСИ

У 2010. години регистровано је 972 случајева вирусних хепатитиса што је за 101 случај мање него у 2009, а најприближније броју оболелих у 2006 (1052). Број оболелих у 2010. је мањи за 25,12% у односу на број оболелих у 2007, када је број оболелих (1298) био највећи у посматраном петогодишњем периоду (табела 1).

Табела 1. Број оболелих и инциденција вирусних хепатитиса у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009	2010
Hepatitis acuta B	Оболели	252	331	344	287	242
	Инц/100.000	3,36	4,47	4,66	3,90	3,31
<i>Hepatitis acuta C</i>	Оболели	169	150	169	93	87
	Инц/100.000	2,25	2,02	2,29	1,27	1,19
<i>Hepatitis acuta D</i>	Оболели	0	0	0	0	0
	Инц/100.000	0	0	0	0	0
<i>Hepatitis acuta E</i>	Оболели	0	2	0	0	0
	Инц/100.000	0	0,03	0	0	0
<i>Hepatitis viralis chronica B</i>	Оболели	187	242	236	190	191
	Инц/100.000	2,49	3,27	3,20	2,58	2,61
<i>Hepatitis viralis chronica C</i>	Оболели	444	573	540	503	462
	Инц/100.000	5,92	7,73	7,32	6,84	6,31
<i>Hepatitis viralis chronica non determinata</i>	Оболели	0	0	6	0	5
	Инц/100.000	0	0	0,08	0	0,07
УКУПНО	Оболели	1052	1298	1295	1073	972
	Инц/100.000	14,03	17,55	17,54	14,59	13,28

У 2010. години регистровано је осам умрлих особа од акутног и хроничног вирусног хепатитиса Б, док је 10 особа умрло од хроничне форме хепатитиса Ц и 1 особа од акутне форме хепатитиса Ц. Морталитет регистрован 2010. године је значајно виши у односу на 2007. годину (0,26 према 0,07/100.000), када је регистровано најмање умрлих особа у посматраном петогодишњем периоду (табела 2).

Леталитет код акутног хепатитиса Б у 2010. години је износио 1,23%.

Табела 2. Број умрлих и морталитет од вирусних хепатитиса у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010
Hepatitis acuta B	Ум.	1	1	4	3	3
	Мт/100.000	0,01	0,01	0,05	0,04	0,04
Hepatitis acuta C	Ум.	1	0	2	0	1
	Мт/100.000	0,01	0	0,03	0	0,01
Hepatitis viralis chronica B	Ум.	3	2	6	4	5
	Мт/100.000	0,04	0,03	0,08	0,05	0,07
Hepatitis viralis chronica C	Ум.	3	2	1	1	10
	Мт/100.000	0,04	0,03	0,01	0,01	0,14
Hepatitis viralis chronica non determinata	Ум.	0	0	0	0	0
	Мт/100.000	-	-		0	0
УКУПНО	Ум.	8	5	13	8	19
	Мт/100.000	0,11	0,07	0,18	0,10	0,26

Најнижа узрадно-специфична инциденција је регистрована у узрасту од годину дана до 14 година, а највиша у узрадним групама 20-29 и 30-39 година (табела 3).

Табела 3. Узрадно-специфична инциденција одређених вирусних хепатитиса у Републици Србији у 2009. години

Узрадне групе	Hepatitis virosa acuta B		Hepatitis virosa chr. B		Hepatitis virosa acuta C		Hepatitis virosa chr. C	
	Об.	Инци./100.000	Об.	Инци./100.000	Об.	Инци./100.000	Об.	Инци./100.000
0-14	1	0,09	0	0,00	3	0,27	0	0,00
15-19	17	3,97	7	1,64	6	1,40	7	1,64
20-29	53	5,34	18	1,81	18	1,81	82	8,26
30-39	53	5,29	35	3,50	24	2,40	122	12,18
40-49	39	3,98	53	5,40	9	0,92	74	7,55
50+	79	2,82	79	2,82	27	0,96	177	6,31
ukupno	242	8,14	192	6,46	87	2,93	462	15,53

Вирусни хепатитис Б (Hepatitis viralis B)

У 2010 години пријављено је 242 случаја акутног вирусног хепатитиса Б, што представља смањење у односу на претходне две године (287 случајева у 2009. и 344 у 2008. години). Инциденца оболевања у централној Србији је (3,65/100.000) у односу на Војводину (2,56/100.000). Однос мушког пола према женском је износио 1,84:1 (157М: 85 Ж).

Највиша узрасно-специфична инциденција акутног вирусног хепатитиса Б регистрована је у узрасним групама 20-29 година (5,34/100.000) и узрасној групи 30-39 година (5,29/100.000), док у децјем узрасту, 0-6 година није регистрован случај оболевања, док је у узрасту 7-14 година регистрован је један случај (0,09/100.000). Забрињава чињеница да је висока стопа регистрована у узрасту адолесценције, 15-19 година, (3,97/100.000) (табела 3).

Сваке године се региструју умрли од акутног хепатитиса Б, при чему је у 2010. години регистровано два смртна исхода међу оболелим особама оба пола на територији централне Србије, и једна особа из Војводине.

У 2010. години регистровано је хроничног вирусног хепатитиса Б за 51 случај мање (191) у односу на 2007. годину (242) и један случај више у односу на 2009. годину (190). Знатно виша инциденција регистрована је у Војводини (3,21/100.000) него у централној Србији (2,43/100.000). Однос мушког пола према женском је износио 1,43:1 (113 М:79 Ж).

Највиша узрасно специфична инциденција регистрована је у узрасној групи 40-49 година (5,402/100.000), а следи узраст 30-39 година (3,50/100.000), док је међу децом узраста од годину дана до 14 година нема оболелих од хроничног вирусног хепатитиса Б, а у узрасту 15-19 година, оболело је седам особа (1,64/100 000).

Смртни исходи од хроничне форме хепатитиса Б регистровани су код 5 пет особа (Мт 0,07100 000), мушког пола. при чему су сви умрли узраста 50 и више година

За више од половине свих пријављених случајева акутног хепатитиса Б (58,26%) није познат начин трансмисије. Пријављено је занемарљиво мало учешће дељења прибора за инјектирање код интравенских корисника дроге као претпостављени начин трансмисије ове инфекције (4,13%), док је сексуални однос са *HbsAg* позитивним партнером пријављен код 18,18%, медицинска интервенција као претпостављени начин преноса узрочника пријављена је код 11,98% оболелих особа (табела 4).

Табела 4. Случајеви акутног вирусног хепатитиса Б према начину трансмисије у Републици Србији у 2010. години

Трансмисивна група	Број оболелих	Учешће %
Интравенски корисници дрога	18	7,43
Сексуални партнери <i>HBsAg</i> + особе	44	18,18
Акцидент	10	4,13
Медицинска интервенција	29	11,98
Непознато	141	58,28
УКУПНО	242	100,00

Носилаштво *HBsAg* континуирано је пријављивано са територије централне Србије и Војводине и у 2010. години, при чему се уочава смањење у односу на 2009. годину (табела 5). Виша стопа носилаштва *HbsAg* је регистрована је у централној Србији (4,44/100.000 становника) него у Војводини (4,02/100.000).

У централној Србији највећи број регистрованих носилаца *HBsAg* у 2010. години припада узрасној групи од преко 50 година (79 случаја или 25,3%), док је у узрасту до 19 година пријављено седам случајева хроничног носилаштава *HBsAg* (2,294%).

Табела 5. Носилаштво *HBsAg* и *anti-HCV* антитела у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Носилаштво		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
HBsAg	Број носилаца	327	337	301	340	312
	Стопа/100.000	4,41	4,55	4,10	4,61	4,23
<i>Anti-HCVAt</i>	Број носилаца	365	486	482	562	454
	Стопа/100.000	4,92	6,56	6,56	7,61	6,20

Вирусни хепатитис Ц (*Hepatitis viralis C*)

Током 2010. године у Републици Србији регистровано је 87 случајева акутног хепатитиса Ц, што представља смањење од 6,5% (87/93) у односу на претходну годину (табела 1). Према територијалној дистрибуцији инциденција је скоро четири пута виша у централној Србији (1,11/100.000) у односу на Војводину (0,30/100.000). Однос мушког пола према женском био је 2,00 : 1 (58 М : 29 Ж) (табела у прилогу).

Највиша узрасно-специфична инциденција акутног хепатитиса Ц регистрована је у узрасној групи преко 50 година старости (0,96/100.000) (табела 3).

Смртни исход од акутног хепатитиса Ц регистрован је на територији Србије у 2010 години код једне особе (Lt 1,14%).

У 2010. години регистрован је незнатно мањи број случајева хроничног хепатитиса Ц у односу на претходну годину (462 према 503 случајева) (табела 1).

Регистроване инциденције хроничног хепатитиса Ц у централној Србији и Војводини су (4,44/100.000 и 7,08/100.000). Однос мушког пола према женском био је 1,78 : 1 (296 М : 166 Ж). Изразито висока узрасно-специфична инциденција регистрована је у узрасту преко 50 година старости (6,31/100.000), а следи узрасна група 30-39 година (12,18/100.000) (табела 3).

Смртни исход од хроничног хепатитиса Ц регистрован је на територији Војводине код две и на територији централне Србије код осам особа, старијих од 50 година (Mt 0,14/100 000).

Носилаштво антитела на вирусни хепатитис Ц континуирано се пријављује, при чему је у 2010. години пријављено 108 случајева мање него у 2009. години. . Тако је у 2010. години регистрована стопа носилаштва *anti-HCV* антитела више него у односу на 2006. годину (6,20 према 4,92/100.000

становника) (табела 5). Виша стопа носилаштва регистрована је у Војводини (6,48/100.000) него у централној Србији (6,22/100.000).

У централној Србији највећи број регистрованих носилаца *anti-HCV* антитела у 2010. је преко 50 година и 30 до 39 година (64,7%).

ОСТАЛЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

У 2010. години у овој групи заразних болести су регистроване септикемије изазване различитим инфективним узрочницима, при чему је нотирано 775 случајева, што представља пораст за петину (18%) у односу на претходну годину. Такође, у 2010. години су регистрована два случаја оболевања од *Creutzfeldt-Jakob*-ове болести и то по један на територији Нишавског округа код особе женског пола узраста 50-59 година и на територији Севернобачког округа, код особе женског пола узраста 60 и више година (табела 1 и табела 2).

Табела 1. Број оболелих и инциденција осталих заразних болести у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Septicaemia</i>	Оболели	382	377	500	658	775
	Инц/100.000	5,15	5,09	6,77	8,95	10,59
Morbus Creutzfeldt-Jakob	Оболели	0	0	1	1	2
	Инц/100.000	0	0	0,01	0,01	0,03
УКУПНО	Оболели	382	377	501	659	777
	Инц/100.000	5,15	5,09	6,79	8,97	10,61

Смртни исход је регистрован код 75 особа оболелих од сепсе, са морталитетом 1,02/100.000 и високим леталитетом (10%), као и код једне особе оболеле од *Creutzfeldt-Jakob*-ове болести (табела 2).

Табела 2. Број умрлих и морталитет од осталих заразних болести у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Septicaemia alia</i>	Ум.	58	44	50	46	75
	Мт/100.000	0,78	0,59	0,68	0,63	1,02
Morbus Creutzfeldt-Jakob	Ум.	0	0	1	1	1
	Мт/100.000	0	0	0,01	0,01	0,01
УКУПНО	Ум.	58	44	51	47	76
	Мт/100.000	0,78	0,59	0,69	0,64	1,04

Од 775 регистрованих случајева сепсе у Републици Србији током 2010. године на територији Војводине су пријављена 502 случаја (65%), од чега су 372 случаја регистрована у Јужнобачком округу. Регистрована инциденција у Војводини (25,50/100.000) је петоструко виша у односу на централну Србију (5,10/100.000), што је вероватно резултат бољег пријављивања.

Однос мушког пола према женском међу оболелима од сепсе износио је 1,6 : 1 (477 М : 298 Ж).

Највеће узрадно-специфичне инциденције септикемије регистроване су у најмлађем узрасту, и то у узрасту до годину дана (262,72/100.000) и у узрадној

групи 1-4 године (18,36/100.000), са укупно пријављена 234 случаја (30% свих оболелих од сепси у Републици Србији у 2010. години). У узрасту 50 и више година пријављена су 374 случаја (48% свих оболелих) са узрасно-специфичном инциденцијом од 13,34/100.000 (табела у прилогу).

Такође, од 75 особа умрлих од сепсе у Републици Србији, 43 особе (57%) су регистроване у Војводини, при чему је морталитет у Војводини (2,18/100.000) скоро четвороструко већи у односу на централну Србију (0,60/100.000), док је леталитет виши у централној Србији него у Војводини (11,7% према 8,6%).

У узрасту до годину дана регистровано је осам одојчади умрле од сепсе са највишим узрасно-специфичним морталитетом од 11,55/100.000, док је две трећине умрлих (52 особе или 69%) било узраста 50 и више година са узрасно- специфичним морталитетом од 1,85/100.000 (табела у прилогу).

ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У 2010. ГОДИНИ

У току 2010. године на територији Републике Србије регистровано је 212 епидемија заразних болести, са 2278 оболелих (табела 1).

Према путу ширења узрочника, најбројније су биле алиментарне епидемије (111). Према учесталости следе контактне епидемије (53), ваздушно-капљичне (10) и епидемије код којих није утврђен пут преноса (35), а најређе су епидемије са хидричним путем ширења (3) (табела 2).

Табела 1. Епидемије заразних болести у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Година	Број епидемија	Број оболелих	Број умрлих
2006.	293	2 575	0
2007.	324	12 408	0
2008.	259	27.075	3
2009.	246	66.484	38
2010.	212	2278	1

Табела 2. Епидемије заразних болести према путу преношења инфективног агенса, у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Пут преношења		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Алиментарни	Бр. епид.	173	150	112	122	111
	Бр. обол.	1365	1176	1016	908	727
Контактни	Бр. епид.	94	123	100	52	53
	Бр. обол.	802	644	1783	601	1049
Ваздушно-капљични	Бр. епид.	13	20	24	47	10
	Бр. обол.	109	10135	24.023	64.523	85
Хидрични	Бр. епид.	2	7	3	3	3
	Бр. обол.	171	106	15	194	42
Неутврђен	Бр. епид.	11	24	20	22	35
	Бр. обол.	128	347	236	258	375
УКУПНО	Бр. епид.	293	324	236	246	212
	Бр. обол.	2575	12408	27.073	66.484	2278

Алиментарне епидемије

У 2010. години пријављено је 111 епидемија са алиментарним путем ширења инфективног агенса, што је 52% од укупног броја пријављених епидемија, а 3% веће учешће у односу на претходну годину.

Најчешће су биле салмонелозе (56 или 50,45%), затим алиментарне бактеријске интоксикације (27 или 24,32%) и дијареје (10 или 9%). Остала обољења из ове групе епидемија јављала су се знатно ређе (табела 3).

Најчешћи узрочник салмонелозног тровања храном је *Salmonella enteritidis*.

Табела 3. Алиментарне епидемије према врсти обољења у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Обољење		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Intoxicaciones alim. bacter.</i>	Број епидемија	41	38	40	15	27
	Број оболелих	388	451	400	131	172
<i>Salmonellosis</i>	Број епидемија	81	70	43	86	56
	Број оболелих	556	478	296	601	375
<i>Shigellosis</i>	Број епидемија	1	1	3	-	-
	Број оболелих	12	7	47	-	-
<i>Botulismus</i>	Број епидемија	2	3	1	2	-
	Број оболелих	7	14	3	5	-
	Број умрлих	-	-	2	-	-
<i>Infec. intes.bacter.</i>	Број епидемија	16	2	5	5	5
	Број оболелих	91	28	45	38	19
<i>Infec. intes. campylobacter</i>	Број епидемија	-	2	2	4	4
	Број оболелих	-	10	8	17	14
<i>Brucellosis</i>	Број епидемија	-	-	-	-	-
	Број оболелих	-	-	-	-	-
<i>Diarrhoea et gastroenteritis</i>	Број епидемија	15	7	8	6	10
	Број оболелих	86	51	129	68	47
<i>Trichinellosis</i>	Број епидемија	13	23	9	4	9
	Број оболелих	115	101	74	48	102
<i>Hepatitis virosa acuta A</i>	Број епидемија			1	-	-
	Број оболелих			14	-	-
УКУПНО	Број епидемија	173	150	112	122	111
	Број оболелих	1365	1176	1016	908	727
	Број умрлих					1

Контактне епидемије

У 2010. години контактним путем најчешће су се ширили проливи непознате етиологије (21 епидемија) са 590 оболелих и хепатитис А (12 епидемија) са 44 оболела.

Ваздушно-капљичне епидемије

Табела 6. Ваздушно-капљичне епидемије према врсти обољења у Републици Србији, у периоду од 2006. до 2010. године

Обољење		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Varicella</i>	Број епидемија	3	2	2	4	-
	Број оболелих	40	17	11	136	-
	Број умрлих	-	-	1	-	-
<i>Erythema infectivum</i>	Број епидемија	-	2	-	-	-
	Број оболелих	-	33	-	-	-
<i>Scarlatina</i>	Број епидемија	1	3	5	3	4
	Број оболелих	9	23	102	10	42
<i>Tonsilopharyngitis streptococcica</i>	Број епидемија	1	2	-	-	-
	Број оболелих	14	28	-	-	-
<i>Pneumonia viralis</i>	Број епидемија	-	1	-	-	-
	Број оболелих	-	9	-	-	-
<i>Adenovirosis.</i>	Број епидемија	-	-	2	-	-
	Број оболелих	-	-	43	-	-
<i>Q febris</i>	Број епидемија	3	1	2	1	1
	Број оболелих	17	3	8	3	4
<i>TBC</i>	Број епидемија	3	5	5	6	2
	Број оболелих	6	18	11	19	6
<i>Influenza</i>	Број епидемија	-	3	3	26	1
	Број оболелих	-	9803	23.627	63.442	14
	Број умрлих				29	-

Обољење		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
<i>Morbilli</i>	Број епидемија	-	1	1	-	2
	Број оболелих	-	201	2	-	16
<i>Meningitis bact.</i>	Број епидемија	-	-	-	-	-
	Број оболелих	-	-	-	-	-
	Број умрлих	-	-	-	-	-
<i>Parotitis epidemica</i>	Број епидемија	-	-	3	4	-
	Број оболелих	-	-	210	155	-
УКУПНО	Број епидемија	13	20	24	46	10
	Број оболелих	109	10135	24.023	64.517	85
	Број умрлих	0	0	1	28	-

Хидричне епидемије

У 2010. години пријављене су три хидричне епидемије, са 42 оболеле особе. У две епидемије извор инфекције су били објекти за водоснабдевање, а у једном случају пут преноса је остао непознат.

Остало

Регистроване су две епидемије вирусног менингитиса, са 204 оболеле особе, непознатог извора инфекције и пута преноса, претпоставља се да је до заражавања дошло контаминираном водом у индивидуалним дечијим гуменим базенима.

БОЛНИЧКЕ ИНФЕКЦИЈЕ И ЕПИДЕМИЈЕ БОЛНИЧКИХ ИНФЕКЦИЈА У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА

Болничке инфекције су све актуелнији проблем здравствених установа широм света. Неодвојиви део надзора над болничким инфекцијама је и прикупљање података о резистенцији микроорганизама на антимикробне лекове.

Резистенција на антимикробне лекове, нарочито својствена грам негативним микроорганизмима, развија се таквом брзином да фармацеутска индустрија неће моћи да је прати проналажењем нових антимикробних лекова. Резистенција микроорганизама представља све већи проблем клиничарима, а задатак епидемиолога је да правовремено региструју инфекцију у пацијента, узроковану резистентним микроорганизмом и да епидемиолошким мерама утичу да се ланац инфекције прекине.

У 2010. години започела је друга фаза пројекта Правилног управљања медицинским отпадом. Настављено је са набавком система за третман инфективног медицинског отпада, за здравствене установе које до сада нису добиле (преостале 23 здравствене установе). Настављено је и разматрање одрживости пројекта у финансијском смислу.

Главни садржај другог дела пројекта је правилно управљање хемијским и фармацеутским отпадом. Планирана је едукација едукатора, а затим едукација свих учесника, представника здравствених установа.

У 2010. години започета је и израда Правилника о превенцији и контроли болничких инфекција уз који ће уследити и Стручно методолошко упутство, па ће после дужег времена, надзор над БИ добити прави законски оквир и бити регулисан у складу са најновијим светским препорукама.

Крајем 2010. године урађена је 3. Национална студија преваленције. Подаци ће, након обраде, бити приказани у првој половини 2011. године.

Инциденција БИ

Табела 1. Стопе инциденције пацијената са БИ по одељењима за период 2006–2010. године

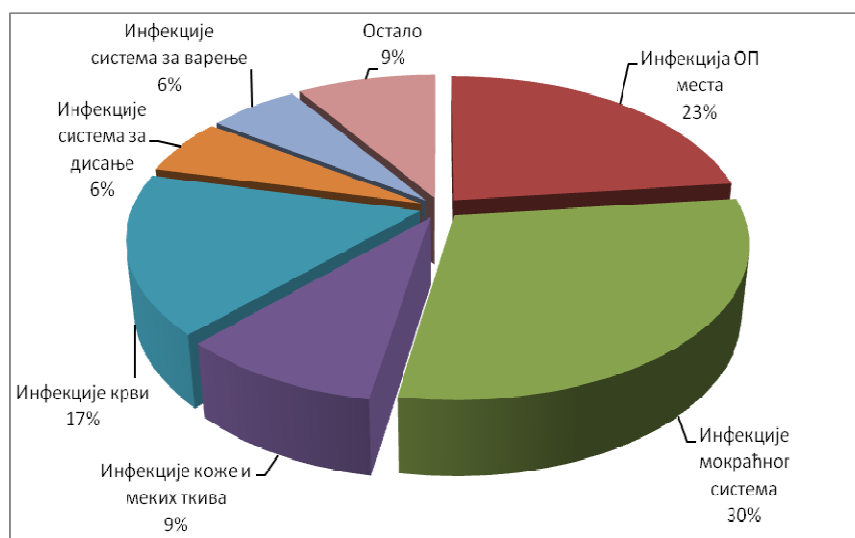
Одељење	Стопе инциденције пацијената са БИ (%)									
	Најнижа					Највиша				
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Хирургија	0,3	0,1	0,2	0,13	0,1	9,4	4,0	3,3	2,27	5,7
Ортопедија / трауматологија	0,2	0,5	0,2	0,2	0,2	9,1	9,0	9	13,18	4,8
Интензивна нега	3,1	0,5	0,3	0,07	0,2	27,7	40,6	18	33,33	13,8
Неонатологија		0,3	0,3	1,09	0		5,9	3,4	3,42	2,4

Урологија	0,4	0,3	0,1	0,23	0,2	4,5	9,9	6,1	8,77	9,4
Гинекологија/ акушерство	0,1	0,1	0,1	0,25	0,4	10,5	5,7	3,1	7,89	5,6

Табела 2. Стопа инциденције болничких инфекција на појединим одељењима, на

1000 пацијент/дана хоспитализације

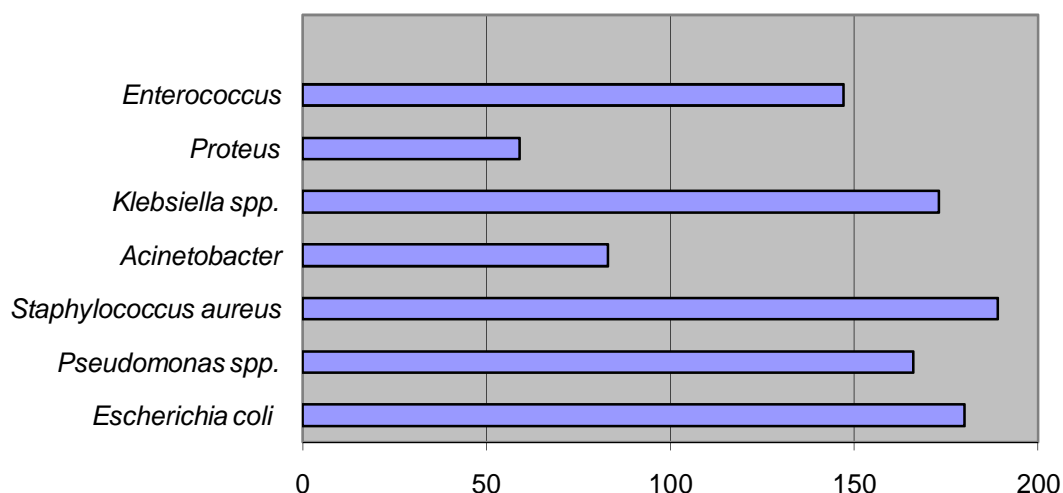
Одељење	Број одељења	Стопа инциденције болничких инфекција на 1000 пацијената-дана хоспитализације	
		Најнижа	Највиша
Хирургија	17	0,1	7,3
Ортопедија/ трауматологија	14	0,2	4,4
Интензивна нега	10	0,7	32
Неонатологија	8	0	5,3
Урологија	14	0,3	13,4
Гинекологија-акушерство	14	0,7	9,2

Графикон 1. Учесталост болничких инфекција према локализацији, 2010. године

На основу података добијених праћењем инциденције, као и претходне године, најучесталије су инфекције уринарног тракта, а затим инфекције оперативног места. На основу прикупљених података, инфекције крви су по учесталости одмах иза инфекција уринарног тракта и оперативног места, што није био случај претходних година, а објашњава се вероватно бољим надзором и регистравањем БИ (подаци за 27 болница).

Учесталост болничких инфекција према узрочнику

Графикон 2. Најчешћи узрочници БИ

Заступљеност појединих узрочника болничких инфекција није промењена у односу на заступљеност у претходној години. Доминирају грам негативни узрочници (66%), што је веома важно при дефинисању и спровођењу мера превенције.

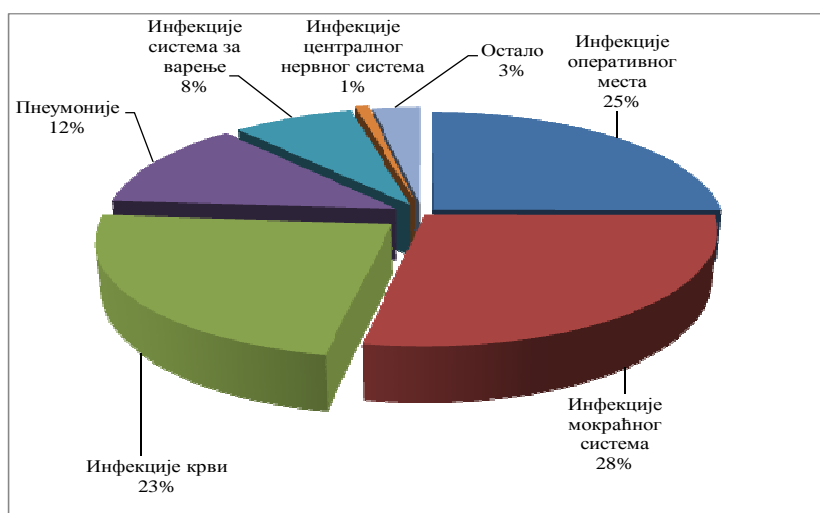
Од укупног броја дијагностикованих болничких инфекција, микробиолошку потврду има 89% болничких инфекција, слично као и претходне године.

Клинички центри

(Београд, Војводина, Ниш, Крагујевац)

У клиничким центрима Београд, Војводина, Ниш и Крагујевац спроводи се континуирани свеобухватни и циљани надзор над БИ.

Због разлике у структури клиника или института, учесталост болничких инфекција за ове четири здравствене установе приказана је само у односу на локализацију.

Графикон 3. Учесталост болничких инфекција према локализацији (Клинички центар Војводине, Србије, Ниш и Крагујевац)

За разлику од претходне године, када су најучесталије биле инфекције оперативног места, ове године учесталост БИ у Клиничким центрима према локализацији, прати редослед учесталости осталих здравствених установа, па су најучесталије инфекције уринарног тракта (28%), затим инфекције оперативног места (25%) и инфекције крви (23%), од укупног броја регистрованих БИ.

Табела 3. Епидемиолошки значајни узрочници болничких инфекција и њихова резистенција (Клинички центар Војводине, Србије, Ниш и Крагујевац)

Узрочник	Укупан број изолата	MRSA (%)	VRE (%)
<i>Staphylococcus aureus</i>	307	36	
<i>Enterococcus spp.</i>	442		28

Епидемије болничких инфекција у 2010. години

Табела. 4. Епидемије болничких инфекција у 2010. години

Обољење МКБ10	Број епидемија	Број оболелих/ умрлих
<i>Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis suspecta</i>	9	302
<i>Enterocolitis per Clostridium difficile</i>	1	26
<i>Intoxicatio alimentaria bacterialis, non spec.</i>	4	119
<i>Influenza</i>	1	14
<i>Infectio intestinalis bacterialis non spec.</i>	2	37
<i>Septicaemia alia, specificata</i>	1	6
<i>Hepatitis virosa A</i>	1	6
<i>Scabies</i>	1	4
Укупно	20	514

Контакт је и даље најчешћи пут преноса БИ.

Табела 5. Број епидемија БИ у односу на укупан број епидемија 2006–2010. године

Година	Укупно епидемија	Епидемије БИ		Укупно оболелих у епидемијама заразних и паразитарних болести	Оболели у епидемијама БИ	
		Број	% од укупног броја епидемија		Број	% од укупног броја оболелих
2006	293	18	6,1	2575	187	7,3
2007	324	28	8,6	12408	263	2,1
2008	259	32	12,35	27073	373	1,4
2009	246	19	7,72	11837	170	1,4
2010	212	20	9,4	2278	514	22,6

Број пријављених епидемија БИ у здравственим установама у 2010. години је скоро исти као и претходне године, али је учешће оболелих у односу на укупан број оболелих у епидемијама много веће.

Ово се објашњава веома малим бројем оболелих у укупном броју пријављених епидемија (углавном се радило о мањим породичним епидемијама), као и чињеницом да су у здравственим установама доминирале епидемије цревних заразних болести са релативно великим бројем оболелих.

ДОДАТАК: ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ КОСОВСКОМИТРОВАЧКОГ ОКРУГА И СРПСКИХ СРЕДИНА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ У 2010. ГОДИНИ

ИЗВРШЕНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ ИЗ ОБЛАСТИ ЕПИДЕМИОЛОГИЈЕ У 2010. ГОДИНИ СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ (српски део)

Служба епидемиологије у Заводу за јавно здравље у Косовској Митровици у 2010. години реализовала је мере и задатке из Програма превенције и контроле заразних и незаразних болести у циљу заштите здравља становништва, на територији Косова и Метохије, српски део.

Процену епидемиолошке ситуације отежава кашњење пријава заразних болести, немогућност благовремене интервенције у српским енклавама Косова и Метохије из познатих разлога. Без обзира на отежане околности служба епидемиологије успела је да обиђе све српске енклаве и да обради епидемиолошка жаришта.

Редовно су анализирани седмодневни и периодични извештаји о кретању заразних и паразитских болести на Косову и Метохији и пружена је стручна методолошка помоћ здравственим установама у реализацији Плана на спровођењу здравствене заштите.

У току 2010. године Заводу за јавно здравље, пријављено је из српских средина Косова и Метохије укупно 1302 случаја заразних болести са стопом инциденције од 83,14/10.000. Из четири општине северног дела Косова и Метохије (К. Митровица, Звечан, Лепосавић и Зубин Поток) пријављено је 800 случајева заразних болести (11,45/ 1000), а из осталих српских средина 502 случаја (5,78/1000).

Највиша стопа инциденције забележена је у Лепосавићу (21,70/1000) .

Табела 1. Број оболелих и стопе инциденције од заразних и паразитских болести у 2010. години по општинама у северном делу Косовско-митровачког округа.

Општина	Бр. оболелих	Инц/1000	Бр. становника
Косовска Митровица	275	11,95	23.000
Лепосавић	470	21,70	21.650
Звечан	19	0,96	19.692
Зубин Поток	36	6,54	5.500
УКУПНО:	800	11,45	69.842

Табела 2. Број оболелих и стопа инциденције од заразних и паразитских болести у 2010. години у енклавама Косова и Метохије.

Енклава/ општина	Број оболелих	Инц/1000	Бр. становника
Липљан	4	0,36	11000
Прилужје	5	1,33	3748
Грачаница	60	10,00	6.000
Гњилане, Витина, К. Каменица, Ново Брдо	288	7,2	40.000
Косово Поље	81	6,75	12.000
Штрпце	64	5,33	12.000
УКУПНО:	502	5,92	84 748

Табела 3. Заразне и паразитске болести по групама обољења регистрованим у 2010. години на Косову и Метохији

Заразне болести по групама	Број оболелих	Инц/10.000
Респираторне заразне болести	674	43,04
Цревне заразне болести	559	35,69
Зоонозе	7	0,44
Трансмисивне заразне болести	12	0,76
Болести које се преносе полним путем	7	0,44
Паразитске болести	23	1,46
Остале заразне болести	20	1,27
УКУПНО:	1302	83,14

У структури заразних болести, према броју оболелих и стопи инциденције прво место припада групи респираторних заразних болести са учешћем од 52% и стопом инциденције 43,04/10.000, следе цревне заразне болести са учешћем 43% и стопом инциденције 35,69/10.000 и паразитске болести са учешћем 2,78% и стопом инциденције 3,32/10.000.

У месецу марту 2010 године пријављена је епидемија Туларемије у Косовској Каменици. Од 500 експонираних оболело је шест лица, три лица је било хоспитализовано. Екипе ЗЗЈЗ Косовска Митровица су спровеле мере сузбијања и даљег ширења епидемије (пријављивање, хоспитализација, дезинфекција, дезинсекција, дератизација, чување намирница у расхладним уређајима без могућности прилаза глодара, контрола бактериолошко-хемијске исправности воде за пиће, здравствено-васпитни рад). У месецу октобру је пријављена епидемија Акутног запаљења крајника у Дечијем обданишту у Лешку. Од 170 експонираних оболело је двадесеторо деце. Спроведене су мере пријављивања, изолације, контрола брисева деце и особља (Г+Н), појачан педијатријски и хигијенско епидемиолошки надзор, дезинфекција, здравствено васпитни рад.

Табела 4. Пријављене епидемије на територији Косовско-митровачког округа и српских енклава Косова и Метохије за 2010. годину

Р.б.	Обољење	Место	Захваћена популација	Број оболелих	Број експонира-них	Број хоспитализованих	Датум почетка епидемије	Датум завршетка епидемије	Извор заразе
1.	Tularemia	С.Панчело Кос.Каменица	Насеље	6	500	3	31.01. 2010	20.04. 2010	Неутврђен
2.	Tonsilopharyngitis streptococcica	Лешак-Лепосавић	Дечији вртић "Весело детињство" Лешак	20	170	0	11.10. 2010	19.11. 2010	Аерогени

Обављени су редовни здравствени прегледи лица запослених у производњи и промету животних намирница, снабдевање становништва исправном водом за пиће, над лицима запосленим у установама за децу и омладину, апотекама и здравственим организацијама.

Приватни сектор је без санитарног надзора, јер је рад санитарној инспекцији онемогућен. Приватни објекти раде без минимума хигијенско-епидемиолошких услова.

Огромне су депоније отпадних материја, што представља легло глодара и паса луталица.

У циљу превенције и сузбијања заразних болести, појачан је санитарни и епидемиолошки надзор.

Епидемиолошка служба одрадила је преглед деце и особља у обдаништима централног Косова (Лапље Село, Угљаре, Грачаница, Сушица, Чаглавица, Батусе и Доња Гуштерица).

Спречавање и сузбијање болничких инфекција праћено је редовним посетама епидемиолога одељењима са високим ризиком од инфекција (хирургија, инфективно, урологија, ортопедија, ОРЛ, неонатологија и др.).

Проглашењем епидемије новог соја вируса (АН1N1) на територији Косова и Метохије (српски део) редовно је праћена епидемиолошка ситуација на терену. Фиксне и мобилне екипе по домовима здравља спроводиле су ванредну имунизацију одређених категорија лица на свим вакциналним пунктовима. Код потврђених случајева предузете су све неопходне мере према Стручно-методолошком упутству за контролу ширења пандемијског грипа.

На основу информације о појави оболелих од Конго-Кримске хеморагичне грознице у несрпском делу Косова и Метохије, екипе ЗЗЈЗ обишле су подручја која се граниче са територијама које су захваћене овом болешћу и предложили су мере превенције и сузбијања ове болести где је српска популација.

Поводом регистрација случајева морбила на подручју града Београда и у насељу Брестовац у Лесковцу, свим домовима здравља прослеђене су мере превенције и сузбијања ове болести где је српска популација.

Свим домовима здравља прослеђено је Стручно-методолошко упутство у вези са спровођењем епидемиолошког надзора над gripом у сезони 2010/2011.

У више наврата обишло се угрожено подручје где је поштрен епидемиолошки надзор над цревним и респираторним заразним болестима. Изводиле су се акције праћења водоснабдевања, хлорисања индивидуалних бунара, дезинфекција и дезинсекција просторија итд.

ВАКЦИНАЦИЈА И КОНТРОЛА ВАКЦИНАЦИЈЕ

Служба епидемиологије Планом вакцина за 2010. годину пружала је стручно- методолошку помоћ код израде планова имунизације, редовне дистрибуције и контроле вакциналних пунктова на територији Косова и Метохије.

Проблеми око имунизације представљају лица без евиденције, досељена , расељена и лица без вакциналних картона – ромска популација идр. Али, уз методу, претраживања и евидентирања ,, и та лица се уз велики напор вакцинишу.

Вакцина се редовно допрема за континуирану вакцинацију вакциналним пунктовима са Института за имунологију и вирусологију „Torlak,, у Београду, а антирабични имуноглобулин и антирабична вакцина из Пастеровог завода у Новом Саду , уз поштовање хладног ланца.

У 2010. години на територији Косова и Метохије (српски део) дистрибуирано је 55 457 доза вакцина из обавезног Програма имунизације лица одређеног узраста .

Због дужег нестанка електричне струје у појединим местима централног Косова и немогућности одржавања хладног ланца, поједине вакцине су чуване на прописан начин у Заводу за јавно здравље у Косовској Митровици.

Редовно је пружана стручна помоћ домовима здравља у организовању и вршењу обавезних имунизација а организују се семинари за извођаче вакцинација.

Током 2010 године спроводила се и вакцинација против пандемијског gripа на свим вакциналним пунктовима одређених категорија лица, као и имунизација против сезонског gripа.

Наставља се са имунизацијом здравствених радника, студената, ученика здравствене струке са вакцином против хепатитиса Б.

У оквиру Програма спроводи се елиминација и ерадикација приоритетних заразних болести кроз активни надзор над АФП – недељно извештавање. Настављена је активност на одржавању статуса подручја које је спровело ерадикацију дечје парализе, као и Програм елиминације морбила, конгениталне рубеле и неонаталног тетануса.

ПРЕВЕНЦИЈА БЕСНИЛА

У циљу превенције беснила евидентирани су сви случајеви озлеђени од животиња сумњивих на беснило, индиковани су антирабично третирани уз

вођење одговарајуће евиденције, извештавање Пастеровог завода у Новом Саду, у складу са усвојеном процедуром.

У 2010. години у Заводу за јавно здравље – служби епидемиологије пријављено је 65 озлеђених особа од бесне или животиње за коју се сумња да је бесна, где је 28 пацијената третирано антирабичним имуноглобулином и вакцином.

Пацијенти су били озлеђени од паса луталица, мачке, који се не могу ставити под десетодневни надзор .

Добру сарадњу служба епидемиологије постиже са Пастеровим заводом у Новом Саду, сектор за беснило, где је снабдевеност са антирабичним имуноглобулином и антирабичним вакцинама на завидном нивоу.

У просторијама Завода за јавно здравље у Косовској Митровици одржан је састанак поводом обележавања Светског дана борбе против беснила (8. септембар)

Због започете вакцинације лисица против беснила бацањем вакциналних мамака из авиона, свим лекарима у примарној здравственој заштити прослеђена су упутства за случај контакта становништва са потенцијално опасним вакциналним мамцима.

У току 2010. године одсек ДДД је реализовао мере дезинфекције, дезинсекције и дератизације, према епидемиолошким индикацијама као и по захтевима трећег лица.

У више наврата одрађена је дезинфекција, дезинсекција и дератизација митровачке болнице, школа, обданишта, ромских кампова, избегличких насеља и др.

Приоритети епидемиолошке службе у наредном периоду биће усмерени ка праћењу кретања заразних и хроничних незаразних болести, контроли извођења редовних систематских вакцинација и вакцинација по клиничким и епидемиолошким индикацијама, активном надзору над морбилама, конгениталном рубелом, контроли спровођења принципа хладног ланца, у снабдевању и дистрибуцији вакцина, како у северном делу Косовскомитровачког округа, тако и у српским енклавама широм Косова и Метохије, надзору над акутном флакцидном парализом (АФП), надзору над болничким инфекцијама, редовној дезинфекцији, дезинсекцији и дератизацији, здравственом надзору лица запослених у производњи и промету животних намирница, надзору над повратницима из иностранства, здравствено-васпитном раду и др.

ПРИЛОГ